



# ANÀLISI DE LES MESURES DE SUPORT EDUCATIU A L'ALUMNAT DISLÈCTIC A L'ESCOLA SANT PAU DE FIGUERES

Impacte de les intervencions en la  
comprensió lectora al cicle superior

**Treball Final de Màster en Psicopedagogia**  
**Universitat Oberta de Catalunya**  
**Àmbit de l'educació inclusiva**

**MARIONA RIGALL COROMINAS**  
TUTORA: ELENA FURIÓ FUERTES

JUNY 2024

## **Agraïments**

*Dur a terme un somni acadèmic requereix molta dedicació, estudi, constància, esforç i passió. Tanmateix, és absolutament necessari disposar d'una estructura ben organitzada, ferma, que contribueixi a fer de bastida i donar el suport indispensable durant el procés.*

*A la meva tutora, Elena Furió, per reconduir la idea inicial i donar-me l'ajuda necessària per millorar la meva recerca.*

*A l'Anna Monturiol, directora de l'escola Sant Pau, sense la seva disposició i entrega aquest treball no hauria estat possible.*

*I sobretot, gràcies a tu Miquel, per construir la bastida i per animar-me sempre a continuar millorant.*

*Als meus fills. Gràcies, Pep per donar-me l'empenta necessària, iniciant junts el camí universitari, sentint-te orgullós de la teva mare. Gràcies, Pol per estar sempre al meu costat, donant-me suport i ajudant-me sense que ho demanés.*

*Al meu pare i a la meva mare, per donar-me les eines necessàries per tenir el sentit de la curiositat i les ganes d'aprendre sempre despertes.*

## Abstract

A partir de que la dislèxia és el trastorn d'aprenentatge més ben estudiat i més comú en la població en edat escolar, la recerca que presento examina les mesures de suport educatiu implementades per a l'alumnat dislèctic del cicle superior de l'escola pública Sant Pau de Figueres i el seu impacte en la comprensió lectora (CL). Mitjançant un estudi descriptiu amb dos qüestionaris dirigits a l'equip docent i directiu, s'analitzen les mesures de suport disponibles, la coordinació docent, la comunicació amb les famílies i l'impacte de les mesures adoptades en la CL i el rendiment acadèmic. Els resultats indiquen que al centre s'implementen diverses mesures de suport de manera adequada que contribueixen a la millora de la CL de l'alumnat dislèctic. De tota manera, s'evidencia la necessitat de plantejar mesures universals sistematitzades, coordinades i acceptades per tot l'equip docent del centre.

*Paraules clau: dislèxia, educació inclusiva, mesures de suport educatiu, comprensió lectora, cicle superior, NESE.*

A partir de que la dislexia es el trastorno de aprendizaje mejor estudiado y más común en la población en edad escolar, la investigación que presento examina las medidas de apoyo educativo implementadas para el alumnado disléxico del ciclo superior de la escuela pública Sant Pau de Figueres y su impacto en la comprensión lectora (CL). Mediante un estudio descriptivo con dos cuestionarios dirigidos al equipo docente y al equipo directivo, se analizan los apoyos disponibles, la coordinación docente, la comunicación con las familias y el impacto de las medidas adoptadas en la CL y el rendimiento académico. Los resultados indican que en el centro se implementan diversas medidas de apoyo de manera adecuada que contribuyen a la mejora de la CL del alumnado disléxico. A pesar de ello, se evidencia la necesidad de plantear medidas universales sistematizadas, coordinadas y aceptadas por todo el equipo docente del centro.

*Palabras clave: dislexia, educación inclusiva, medidas de apoyo educativo, comprensión lectora, ciclo superior, NESE.*

As dyslexia is the most studied and common learning disorder among the school-age population, this research examines the educational support measures implemented for dyslexic students in the upper primary cycle of the Sant Pau Public School in Figueres and their impact on reading comprehension (RC). Using a descriptive study with two questionnaires run by the teaching staff and the management team, the available supports, teacher coordination, communication with families, and the impact of the measures adopted on RC and academic performance are analyzed. The results indicate that the school implements various support measures in an appropriate manner that contribute to the improvement of RC in dyslexic students. Despite this, there is a need to propose universal measures that are systematized, coordinated, and accepted by teaching staff of the school.

*Keywords: dyslexia, educational support, reading comprehension, upper primary education.*

# Índex

<b>1. Introducció.....</b>	<b>5</b>
<b>2. Justificació.....</b>	<b>6</b>
<b>3. Marc normatiu.....</b>	<b>8</b>
<b>4. Marc teòric.....</b>	<b>11</b>
4.1 Trastorn específic d'aprenentatge amb dificultats en la lectura i l'expressió escrita: dislèxia.....	11
4.2 Currículum. Les competències i els sabers del cicle superior.....	13
4.3 Organització dels centres educatius.....	14
4.4 Atenció i intervenció educativa a l'alumnat dislèctic.....	15
4.4.1 Intervenció educativa.....	15
4.4.2 Pautes d'actuació.....	15
4.4.3 Factors emocionals.....	17
4.5 Treball en xarxa.....	18
4.6. Aportacions a la societat i a l'ètica professional.....	18
<b>5. Plantejament del problema.....</b>	<b>20</b>
5.1 Concreció i contextualització.....	20
5.2 Objectius.....	21
5.3 Hipòtesi.....	21
<b>6. Marc metodològic.....</b>	<b>23</b>
6.1 Tipus d'investigació.....	23
6.2 Destinataris, context, estratègia i instruments de recollida de dades....	24
6.3 Temporalització del procés de treball.....	27
<b>7. Estratègia d'anàlisi de dades.....</b>	<b>29</b>
7.1 Procés de recollida de dades.....	29
7.2 Resultats obtinguts.....	31
7.2.1 Resultats en relació a l'objectiu específic 1.1.....	31
7.2.2 Resultats en relació a l'objectiu específic 1.2.....	32
7.2.3 Resultats en relació a l'objectiu específic 1.3.....	33
7.2.4 Resultats en relació a l'objectiu específic 1.4.....	34
7.3 Discussió.....	35
<b>8. Conclusions.....</b>	<b>38</b>
8.1 Limitacions i millores en l'estudi.....	39
8.2 Perspectives de futur.....	40
<b>9. Referències bibliogràfiques.....</b>	<b>42</b>
<b>10. Annexes.....</b>	<b>46</b>
10.1 Consentiment informat.....	46
10.2 Qüestionari a l'equip docent de l'escola Sant Pau de Figueres.....	48
10.3 Qüestionari destinat a l'equip directiu de l'escola Sant Pau Figueres..	51

## **Índex de figures**

Figura 1. Resum d'alumnat amb NESE	8
Figura 2. Funcionament del cervell amb relació a la lectoescriptura	11
Figura 3. Dificultats de l'alumnat dislèctic en el processament fonològic	12
Figura 4. Elements que repercuteixen en l'aprenentatge de la lectoescriptura	12
Figura 5. L'aprenentatge de les llengües a l'escola Sant Pau	24
Figura 6. Adaptacions metodològiques	32
Figura 7. Freqüència de reunions d'equip	33
Figura 8. Dedicació horària setmanal CL	33
Figura 9. Evolució d'encerts proves estandarditzades per mesurar la CL	35
Figura 10. Evolució del rendiment acadèmic en l'àrea de llengua catalana	35

## **Índex de taules**

Taula 1. Competències específiques de llengua catalana CL	13
Taula 2. Sabers relacionats amb la comprensió lectora	14
Taula 3. Dificultats de l'alumnat dislèctic en lectura i escriptura	16
Taula 4. Recomanacions per a la millora de la CL	16
Taula 5. Dades de la mostra	25
Taula 6. Objectius en relació a la investigació del projecte	25
Taula 7. Correspondència objectius i preguntes del qüestionari	27
Taula 8. Cronograma de la planificació del treball de camp	28
Taula 9. Característiques sociodemogràfiques de la mostra	30
Taula 10. Mesures de suport	31
Taula 11. Comparativa estratègies de lectura	34

# 1. Introducció

Els centres educatius de Catalunya estan immersos en un procés de canvi a causa dels mals resultats en comprensió lectora de l'alumnat dels centres catalans segons l'últim informe PISA. El Departament d'Educació ha creat un pla per a la millora de la competència lectora de cara al curs vinent amb actuacions amb l'objectiu de millorar aquesta competència i promoure el desenvolupament de l'hàbit lector de l'alumnat. Dins d'aquest pla s'inclouen set mesures de caràcter universal per a tot l'alumnat. Al capdavant, la comprensió lectora és l'eix vertebrador de l'educació obligatòria.

Actualment, en els centres educatius existeix alumnat amb trastorns d'aprenentatge amb necessitats que sovint necessiten mesures de caràcter addicional i de vegades intensives. El trastorn d'aprenentatge més ben estudiat i més comú en la població és la **dislèxia** (trastorn de neurodesenvolupament) amb una prevalença entre el 7 i el 17% de la població en edat escolar (Alda et al., 2022).

Davant aquest context complex, els centres educatius i els equips docents estan immersos en un procés reflexiu per abordar l'acompanyament de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE). Sovint l'alumnat amb dislèxia i trastorns específics de la lectura i l'escriptura en etapes com el cicle superior i l'Educació Secundària Obligatòria, necessiten la lectura per realitzar el procés d'aprendre. I sol ser en aquest moment quan se sol aconseguir uns baixos resultats acadèmics en avaluacions escrites en comparació a l'esforç dut a terme i els sabers apresos (Boix et al., 2018). Tanmateix, patir un trastorn de l'aprenentatge no ha d'implicar el fracàs escolar de l'alumnat sinó que oferint una intervenció adequada, els efectes de les disfuncions es poden minimitzar i fins i tot revertir (Alda et al, 2022). En aquest sentit, el Departament d'Ensenyament (2015) amb el Decret 150/2017, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, insta a potenciar totes aquelles estratègies educatives que permetin donar una resposta el màxim d'adequada possible a la diversitat de tot l'alumnat, oferint-los, per tant, les mateixes oportunitats educatives.

I és, a partir de tot el que he exposat d'on sorgeix la necessitat de fer una anàlisi sobre quines actuacions es realitzen en el centre educatiu amb l'alumnat dislèctic que cursa cicle superior tenint en compte que segons el Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu a 6è, un 3,4% d'alumnat està detectat de desordres específics de l'aprenentatge, categoria que inclou la dislèxia.

En aquest sentit, la recerca té com a objectiu conèixer quin acompanyament rep l'alumnat de cicle superior amb dislèxia per part de l'equip docent d'un centre públic de dues línies de l'Alt Empordà per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comunicació lingüística.

La investigació s'estructura en diversos apartats per tal d'assolir l'objectiu d'estudi. En primer lloc, s'emmarca el marc normatiu i teòric per poder passar al segon apartat on es planteja el problema i el marc metodològic per a fer la investigació, es detalla el treball de camp i l'obtenció i anàlisi de resultats. Respecte al plantejament metodològic plantejo realitzar una metodologia

quantitativa triangulant dades i tècniques per construir la recerca des de fonts i angles diferents (Sanjuán, 2019), amb l'ús de dos instruments de recollida de dades usant-los de manera simultània amb un procediment concurrent per entendre millor l'objecte d'estudi (Rodríguez-Gómez, 2018). Dins el marc metodològic es desenvolupa la pregunta d'investigació i la formulació del problema a partir de l'anàlisi crítica de la realitat educativa (Rodríguez-Gómez, 2018). A continuació i per últim, es presenten la discussió i les conclusions de l'anàlisi.

## 2. Justificació

La investigació que plantejo és fruit de l'interès personal davant la realitat que actualment es viu als centres escolars. La situació detallada a l'apartat introductori, ofereix una visió prou concisa de la importància que té la comprensió lectora en l'àmbit acadèmic. En aquest sentit, hem de tenir en compte que aquesta dimensió de la competència lingüística és essencial per l'assoliment de la majoria de les competències curriculars. D'altra banda, tant la meva trajectòria acadèmica –formant-me com a mestra especialista en pedagogia terapèutica i en audició i llenguatge– com la trajectòria professional –formant part d'equips directius i equips docents promotors de la cultura de la inclusió i de l'escola inclusiva–, han estat claus en l'elecció del tema.

A partir de la pròpia experiència professional amb atenció a l'alumnat NESE de tota l'etapa educativa de Primària amb relació a les dificultats derivades de trastorns específics en l'aprenentatge de la lectoescriptura, m'adono que la majoria d'esforços es plantegen i es duen a terme al cicle inicial i mitjà. En canvi, és al cicle superior on les dificultats es comencen a manifestar de manera evident, no només en la competència comunicativa i lingüística, sinó també en les altres competències. En el mateix sentit, el fet de conèixer i treballar amb alumnat d'entre 10 i 12 anys amb trastorns de l'aprenentatge derivats de la lectura i l'escriptura també forma part de la motivació que m'ha portat a escollir l'objecte d'estudi.

La dislèxia, segons el DSM-V, és un trastorn que es descriu com específic de l'aprenentatge dins dels trastorns del neurodesenvolupament, i com tal persisteix durant l'adolescència i la vida adulta. Tot i això, amb un acompanyament adequat i una intervenció pedagògica de qualitat i precoç es pot afavorir que les dificultats derivades del trastorn siguin de menys intensitat (Col·legi de Logopedes de Catalunya, 2010). Una manca de recursos compensatoris i un ensenyament i intervenció pobres són alguns dels factors que fan preveure un pitjor pronòstic (Col·legi de Logopedes de Catalunya, 2010). En conseqüència, un altre motiu que em porta a realitzar aquest estudi és comprovar de quina manera s'estan oferint recursos i suport a l'alumnat dislèctic.

En definitiva, la motivació que m'ha dut a elaborar l'anàlisi de quin és l'acompanyament i el suport educatiu que rep l'alumnat diagnosticat amb dislèxia a 5è i 6è de Primària en centre públic de dues línies de Figueres, és la necessitat de conèixer les actuacions que es duen a terme en un centre on la línia pedagògica està molt ben definida i consensuada per tot l'equip docent. Tanmateix, investigar sobre quines mesures es prenen per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comprensió lectora de l'alumnat dislèctic,

pot afavorir a detectar mancances que poden ajudar en un futur a l'equip docent del centre a emprendre noves mesures. Per tant, i en conclusió, el meu interès és investigar per ajudar, a l'alumnat dislèctic de manera particular, a la resta d'alumnat i a l'equip docent.



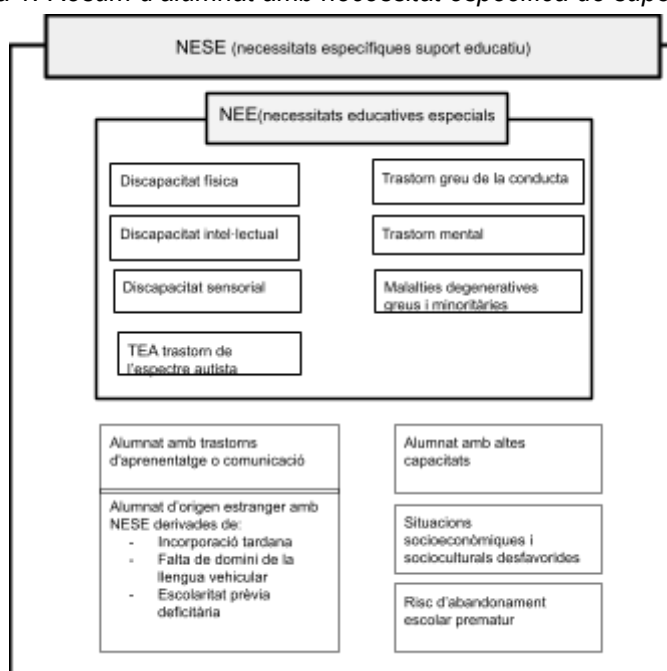
### 3. Marc normatiu

L'estudi que es presenta posa l'èmfasi a l'alumnat diagnosticat amb un trastorn de l'aprenentatge derivat de dificultats específiques en l'aprenentatge de la lectura i escriptura. L'Administració educativa estatal i autonòmica és qui estableix la normativa que ha de regir l'organització dels recursos per garantir l'atenció a la diversitat des dels projectes educatius (Departament d'Ensenyament, 2017).

En aquest sentit, situem la investigació en el marc de l'administració educativa estatal amb la normativa **Llei Orgànica 3/2020**, de 29 de desembre, per la qual es modifica la **Llei orgànica 2/2006**, de 3 de maig, d'Educació, ja que a l'article 2, ofereix un enfocament més inclusiu de l'educació i fa referència a diversos col·lectius d'alumnat que requereixen un suport educatiu específic. L'article 71 és el que descriu que les administracions educatives són les que han d'assegurar els recursos necessaris per aquell alumnat que requereixi una atenció educativa diferent a l'ordinària per a les necessitats derivades de dificultats d'aprenentatge i trastorns del llenguatge. Aquest aspecte doncs és rellevant per la investigació que es presenta ja que la dislèxia és un trastorn de l'aprenentatge.

Contextualitzant la normativa en el règim autonòmic, la **Llei 12/2009**, del 10 de juliol, d'educació (LEC), garanteix que els centres educatius siguin inclusius. Amb el **Decret 150/2017**, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, s'estableix el marc general per a l'atenció a la diversitat de l'alumnat, i es dona un impuls a l'objectiu d'inclusió que marca la LEC. El Decret permet atendre les necessitats derivades, entre d'altres, de la dislèxia, amb mesures i suports addicionals, intensives i específiques i a més descriu qui és l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) i on l'alumnat dislèctic s'hi pot incloure.

Figura 1. Resum d'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.



Nota. Elaborat a partir del quadre resum que fa Xtec del Decret 150/2017.

Seguint la mateixa direcció, **RESOLUCIÓ ENS/1544/2013**, de 10 de juliol, de l'atenció educativa a l'alumnat amb trastorns de l'aprenentatge, estableix quina és l'atenció que ha de rebre l'alumnat amb "trastorns que afecten l'adquisició i l'ús funcional del llenguatge, de la lectura, l'escriptura i les habilitats matemàtiques, amb inici a la infància i implicacions significatives per a l'aprenentatge escolar"(Departament d'Ensenyament, 2013), entre d'altres.

En l'àmbit autonòmic també, el Departament d'Educació amb el **Decret 175/2022**, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, representa un avenç en l'atenció de NEE a Catalunya, posant èmfasi en l'atenció a les necessitats individuals de cada alumne amb NEE i la necessitat d'atendre la diversitat. En el capítol II sobre l'atenció educativa a l'alumnat, es detallen les mesures i suports per a l'atenció educativa dels alumnes dividides en tres apartats:

**-Mesures universals** són accions que permeten flexibilitzar el context d'aprenentatge, proporcionen als alumnes estratègies per facilitar-los l'accés a l'aprenentatge i la participació, i garanteixen l'aprenentatge significatiu de tot l'alumnat i la convivència, el benestar i el compromís de tota la comunitat educativa (Departament d'Educació, 2022). S'adrecen a tot l'alumnat.

- **Mesures i suports addicionals** són les actuacions educatives que permeten ajustar la resposta pedagògica de forma flexible i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge i desenvolupament personal que poden comprometre l'avenç personal i escolar (Departament d'Educació, 2022). Es planifiquen per alumnat de l'avaluació dels quals es desprèn que tenen dificultats en l'aprenentatge, alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, alumnat que cursa, simultàniament, ESO i estudis de música o de dansa, o tenen una dedicació significativa a l'esport, alumnat que temporalment necessita un recurs que doni resposta a determinades condicions de salut, al compliment de mesures judicials d'internament, o a l'adopció de mesures de protecció de caràcter residencial. Les mesures s'estableixen en el projecte educatiu de centre (PEC) i es concreten en les programacions d'aula, consten en l'expedient i en l'històric acadèmic de l'alumne i en el pla de suport individualitzat dels alumnes que en tinguin (PI).

- **Mesures intenses** es planifiquen per l'alumnat específicament per als alumnes amb necessitats educatives especials, alumnat amb necessitats educatives derivades de situacions socioeconòmiques i socioculturals especialment desfavorides, alumnat amb risc d'abandonament escolar prematur, alumnat amb altes capacitats derivades de la superdotació intel·lectual, els talents simples i complexos i la precocitat; i si l'informe de l'EAP de reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu ho determina, també es planifiquen per als alumnes amb NESE. Les mesures es concreten en el Pla de suport individualitzat de l'alumne, i han de constar en l'expedient acadèmic de l'alumnat.

En la mateixa línia, el **Departament d'Educació, 2023**, estableix un document amb orientacions al professorat per planificar quines mesures i suports universals han de planificar els centres educatius partint del principi d'inclusió per ajustar l'acció educativa a les necessitats de l'alumnat. Les mesures i els

suports s'han de concretar a tres documents del centre: PEC, PGA i la normativa d'organització i funcionament del centre (NOFC).

D'altra banda, tal com s'ha explicat anteriorment, les mesures que rep l'alumnat es concreten amb un pla de suport individualitzat (PI) ja que el PI és el document on queda recollida la planificació del treball personalitzat per a l'aprenentatge de l'alumne. El PI és un document que planifica les mesures, les actuacions i els suports “per donar resposta a situacions singulars de determinats alumnes en tots els contextos en què es desenvolupa el projecte educatiu” (Departament d'Ensenyament, 2024). Així, el Departament d'educació elabora el document ***Orientacions per a l'elaboració del pla de suport individualitzat*** on s'estableix la normativa que regula l'elaboració del PI i ofereix un model del document.

Finalment, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb el Col·legi de Logopedes de Catalunya impulsa el **Protocol per a la Detecció i Actuació en la Dislèxia a Catalunya** (PRODISCAT), un protocol diferenciat segons el col·lectiu al qual va dirigit. Per una banda, el PRODISCAT de l'àmbit educatiu dirigit a docents i el de l'àmbit sanitari dirigit a pediatres. Aquest document dona pautes d'actuació recomanades per a l'alumnat de l'estudi que presento, de 5è i 6è de Primària.

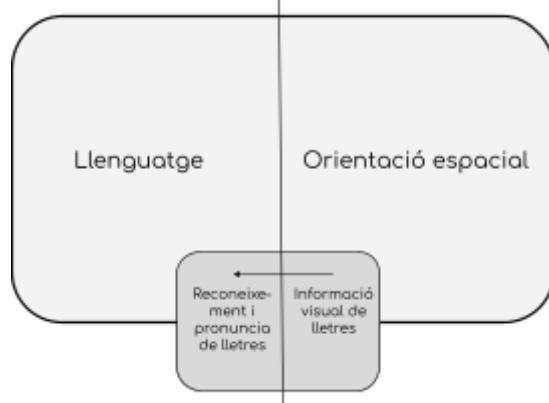
## 4. Marc teòric

### 4.1 Trastorn específic d'aprenentatge amb dificultats en la lectura i l'expressió escrita: dislèxia

La dislèxia segons el Manual Diagnòstic i Estadístic dels Trastorns Mentals, Cinquena Edició (DSM-5) de l'àmbit **clínic**, es descriu com un trastorn específic de l'aprenentatge dins dels trastorns del neurodesenvolupament (Alda et al., 2022). D'altra banda, una de les definicions més acceptades és la que proposa l'Associació Internacional de Dislèxia, ja que exposa les causes del trastorn; exposant que és una incapacitat específica de l'aprenentatge d'origen neurobiològic caracteritzada per dificultats en el component fonològic, en la descodificació i en l'escriptura (Silva, 2020). La dislèxia en l'àmbit **educatiu** és un trastorn de l'aprenentatge que afecta les habilitats implicades en la lectura i l'escriptura de les paraules, així doncs afecta el procés lector i escriptor. Les àrees que es mostren més afectades són la consciència fonològica, la memòria verbal i el processament verbal (Col·legi de logopedes, 2010).

En aquest sentit, resulta fonamental entendre quines són les alteracions tant a escala estructural com funcional que pateix en l'àmbit neurobiològic la persona dislèctica per poder establir el pla d'intervenció adequat. Partint del coneixement que es té sobre el funcionament del cervell pel que fa a hemisferis, sabem que l'hemisferi dret està especialitzat en capacitats cognitives com l'orientació espacial i l'esquerre en el llenguatge. El cos callós és l'encarregat de transmetre la informació de l'hemisferi dret a l'esquerra per tal de poder descodificar una paraula, per exemple (Cuetos et al., 2019).

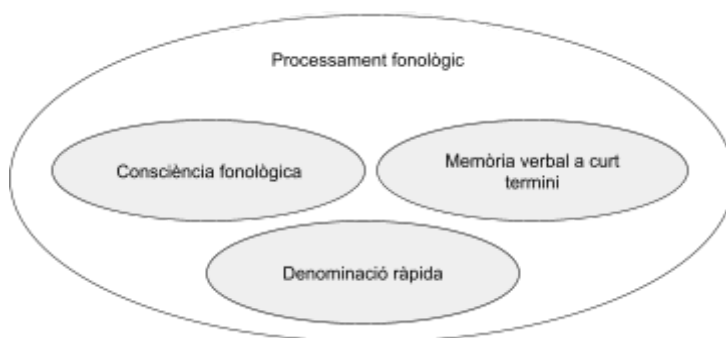
*Figura 2. Funcionament del cervell amb relació a la lectoescriptura.*



*Nota. Elaboració pròpia basada en Cuetos et al., 2019.*

L'alumnat dislèctic mostra alteracions a nivell estructural que produeixen dificultats fonològiques i lectores. En primer lloc, presenten menys volum de substància grisa a la zona temporo parietal esquerra que és on es desenvolupa el processament fonològic i la zona occipital temporal esquerra lloc on es produeix el processament de les lletres escrites (Cuetos et al., 2019).

Figura 3. Dificultats de l'alumnat dislèctic en el processament fonològic.



Nota. Elaboració pròpia basada en Cuetos et al., 2019.

Estudis de la Universitat de Cambridge (Cuetos et al., 2019) han demostrat que el dèficit en el **processament fonològic** detallat a la figura 2, repercuteixen juntament amb les dificultats de **percepció auditiva** i elements prosòdics en l'aprenentatge de la lectura.

Figura 4. Elements que repercuteixen en l'aprenentatge de la lectoescriptura.



Nota. Elaboració pròpia basada en Cuetos et al., 2019.

El procés d'adquisició de la lectoescriptura es realitza per dues vies diferenciades, tot i que prèviament cal adquirir l'habilitat d'anàlisi fonològica i la correspondència grafema-fonema. La **via fonològica** es produeix a les etapes inicials del procés d'aprenentatge i és la lectura de lletra per lletra. La **via lèxica**, en canvi, és un procés d'automatització de la lectura i de lectura global (Boix et al., 2022). La major part de l'alumnat dislèctic presenta patrons mixtos, per tant, mostra dificultats en les dues vies.

Actualment, es poden diferenciar "tres tipus de dislèxia en funció de quina via sigui la predominantment afectada" (Andreu, 2020): la fonològica, la superficial i la mixta o profunda. És important entendre les afectacions de la dislèxia en l'alumnat i, per tant, conèixer les característiques de cadascú pot ajudar en l'acompanyament i en la decisió dels recursos necessaris.

La **dislèxia fonològica** es caracteritza per les dificultats en la conversió grafema-fonema, per tant tenen les dificultats en la via fonològica però no es detecten problemes a la via lèxica.

La **dislèxia de superfície** afecta la via lèxica, per tant, mostren dificultats en la lectura global. Es caracteritza per ser una lectura lenta.

La **dislèxia mixta** combina dificultats de les dues vies per a l'aprenentatge de la lectoescriptura, la fonològica i la lèxica.

Tot i que hi ha una base neurobiològica en les alteracions de la lectura, la influència de l'ambient pot afectar de manera positiva la seva incidència en l'alumnat, per tant és necessari establir un treball d'intervenció específic i ajudar a l'alumnat dislèctic a proporcionar l'ambient adequat (Andreu, 2020). Així doncs, partint del coneixement de la definició del terme de dislèxia a nivell clínic i entenent les repercussions de la definició en l'àmbit educatiu, els centres educatius han de crear i organitzar l'acompanyament més idoni per a l'alumnat per a cada nivell educatiu.

## 4.2 Currículum. Les competències i els sabers del cicle superior

Així doncs, tenint en compte el funcionament del cervell en l'aprenentatge de la lectoescriptura, les alteracions en l'àmbit cerebral de les persones dislèctiques, les vies pel procés d'aprenentatge de la lectoescriptura i els tres tipus de perfils de dislèxia s'ha de situar a l'alumnat dislèctic al cicle superior de Primària.

Les competències comunicatives en relació a la comprensió lectora del cicle superior de primària es caracteritzen per **aprendre a llegir per aprendre** i s'evidencien en el saber d'alfabetització informacional que inclou la cerca i recuperació de la informació, la seva anàlisi i tractament i la creació i comunicació de coneixement (Departament d'Ensenyament, 2013b). L'alumnat que cursa cicle superior ha de poder usar la lectura com un instrument d'aprenentatge.

Els textos que es presenten a aquest cicle, són més complexos, extensos i amb més riquesa lèxica. De la mateixa manera, s'augmenta la complexitat en la demanda de la producció de textos escrits. D'altra banda, és important assenyalar que a aquesta edat l'alumnat és conscient de les dificultats i pot rebre pressió social per obtenir èxit acadèmicament. Aquest fet cal tenir-lo en compte a l'hora de fer un bon acompanyament ja que a partir del cicle mitjà la falta d'agilitat lectora pot interferir en el rendiment acadèmic (Boix et al., 2022).

*Taula 1. Competències específiques de llengua catalana relacionades amb la comprensió lectora.*

CE4	Llegir tot tipus de textos de manera silenciosa i en veu alta amb bona fluïdesa (velocitat, precisió en el reconeixement de les paraules, ritme, fraseig i entonació).
	Comprendre textos escrits i multimodals progressivament complexos, a través de la identificació del sentit global i la informació rellevant, amb l'ajuda d'elements gràfics, textuais i paratextuais, utilitzant l'estructura i el format de cada gènere textual, i també estratègies bàsiques de comprensió, més enllà de la interpretació literal.
CE6	Cercar, seleccionar i contrastar informació procedent de diverses fonts, de forma planificada i de manera progressivament autònoma, avaluant la seva fiabilitat, reconeixent alguns riscos de manipulació i desinformació, i adoptant un punt de vista personal i respectuós amb la propietat intel·lectual, per transformar aquesta informació en coneixement i comunicar-la de manera creativa.

*Nota* Elaboració pròpia. Font: Departament d'Educació 2022

El Decret 175/2022, sobre d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica presenta els Sabers com “coneixements, destreses, valors i actituds propis d'una àrea que són necessaris per a l'adquisició de les competències específiques”. Els sabers relacionats amb la comprensió lectora del cicle superior tenen com a objectiu que l'alumnat sigui capaç de llegir de manera autònoma, crítica i reflexiva, i que pugui utilitzar la lectura com a eina d'aprenentatge al llarg de la vida (Departament d'Educació, 2022).

*Taula 2. Sabers relacionats amb la CL al CS*

Lectura en veu alta amb entonació i ritme fluids, amb preparació prèvia.
Ús d'elements gràfics, textuais i paratextuais progressivament complexos que afavoreixen la comprensió abans, durant i després de l'experiència lectora en tot tipus de textos.
Aplicació d'estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura (planificació, anticipació, inferències...), en fonts documentals diverses de forma progressivament autònoma.
Aplicació d'estratègies per detectar usos discriminatoris del llenguatge verbal i icònic en tots els contextos.

*Nota. Elaboració pròpia. Font: Departament d'Educació 2022*

Davant la situació plantejada, durant el cicle superior, a causa de l'augment de demandes acadèmiques i la longitud i la complexitat dels textos proposats, les dificultats en comprensió lectora poden començar a aparèixer (Boix et al., 2022).

### 4.3 Organització dels centres educatius

Els principis d'actuació educativa, els elements metodològics i organitzatius amb l'alumnat amb trastorns d'aprenentatge han de quedar recollits en el Projecte Educatiu de Centre (Departament d'Ensenyament, 2013) i les actuacions poden quedar concretades en el Projecte de Direcció dins l'àmbit pedagògic.

En el marc de l'autonomia de centres, cada escola ha d'elaborar la planificació de l'atenció educativa a tot l'alumnat per donar resposta a la realitat del seu context (Departament d'Ensenyament, 2023). La **comissió d'atenció educativa inclusiva** (CAEI) és qui proposa l'organització i la gestió de les mesures i els suports i és l'encarregada de fer-ne el seguiment i l'avaluació (Departament d'Ensenyament, 2023). Els centres són els encarregats de planificar quines mesures i suport establerts en el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, són les més adequades per oferir a cadascú els suports i les mesures adequades per millorar el seu nivell competencial.

D'aquesta manera, d'acord amb la normativa, cada centre organitza de manera autònoma l'atenció a la diversitat dins del sistema inclusiu de la manera que sigui més convenient tenint en compte la seva idiosincràsia. Partint del **PEC**, la programació general de centre (**PGC**) i les **NOFC**, és l'equip directiu i la CAEI qui organitza la planificació de mesures i suports del centre. D'altra banda, dins

del **Projecte de Direcció** poden quedar establertes les línies d'actuació generals.

L'organització dels centres és fonamental a l'hora d'oferir les mesures i els suports adequats a l'alumnat dislèctic, identificant com a elements claus els recursos personals i metodològics destinats a la consecució dels objectius marcats en els documents de centre.

## **4.4 Atenció i intervenció educativa a l'alumnat dislèctic**

### **4.4.1 Intervenció educativa**

La intervenció amb alumnat dislèctic dins dels centres educatius, s'inicia un cop detectades les necessitats de l'alumnat. La persona professional de l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic del Departament d'Educació (EAP) elabora l'informe que reconeix que l'infant té unes Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) en el cas que l'alumnat mostri repercussions a nivell de funcionament escolar.

A partir d'aquest moment el centre decideix quina és la millor resposta educativa que es pot oferir a l'alumnat. La persona que tutoritza l'alumnat amb dislèxia és la responsable del seu acompanyament, qui juntament amb la Mestra d'Audició i Llenguatge (MALL) i Mestra Especialista en Suport Inclusiu (MESI) han de donar la resposta a nivell de mesures universals, addicionals o específiques que més s'adeqüi a la necessitat de cada alumne/a. En aquest sentit, el Departament d'Educació fa referència a la intervenció educativa a diferents nivells. En primer lloc, a la **personalització dels aprenentatges**, elaborant una programació específica en relació amb la competència lingüística. En segon lloc, cal tenir en compte els **recursos personals** i **aspectes organitzatius** de centre, com l'atenció de la MESI i la MALL. Per acabar, dins del Pla d'Acció Tutorial, dins dels processos d'acció tutorial, la **coordinació amb centres i professionals externs**.

El Departament d'Educació amb el Decret 150/2017 i el Col·legi de Logopedes de Catalunya (2010), assenyalen la necessitat d'enriquir les programacions d'aula amb **mesures universals** i quan es consideri necessari oferir un **suport addicional** que es pot realitzar en l'àmbit individual o en petit grup amb l'objectiu d'assoliment de les competències associades al curs.

D'altra banda, si les dificultats requereixen mesures addicionals, intenses o metodològiques és necessari elaborar un **Pla de suport Individualitzat (PI)** per tal de facilitar l'assoliment de la llengua escrita i les competències i sabers associades a la programació del seu pla de suport.

### **4.4.2 Pautes d'actuació**

La finalitat principal de l'aprenentatge de la lectoescriptura és la comprensió de textos de tipologia diversa: llegir és comprendre. Així doncs, resulta fonamental ajudar a l'alumnat a dominar el codi però també els processos que ajuden a la comprensió ja que comprendre és un procés complex (Col·legi de Logopedes, 2010).



Per tant, és bàsic definir quines estratègies metodològiques i adaptacions seran les necessàries per assolir els objectius marcats. Hem de tenir en compte que en aquest moment, l'alumnat està en una fase on ha de fer un **ús funcional de la lectoescriptura**.

Quan parlem de l'ús funcional de la lectoescriptura estem fent referència a la capacitat de l'alumnat d'utilitzar la lectura i l'escriptura en activitats de tipus acadèmic en diferents contextos. Per tant, és bàsic entendre quines dificultats es troba l'alumnat dislèctic en l'ús funcional de la lectoescriptura.

*Taula 3. Dificultats de l'alumnat dislèctic en lectura i escriptura.*

Lectura lenta i entretallada
Expressió escrita pobre
Error d'ortografia arbitrària
Dificultats en l'automatització de seqüències verbals: taules de multiplicar, mesos de l'any, abecedari
Dificultats en l'expressió escrita en llengua estrangera
Comprensió lectora variable depenent de la longitud del text i motivació
Poca varietat de lèxic

*Nota. Elaboració pròpia. Font: Boix et al., 2022.*

Per tant, a l'hora d'elaborar les estratègies metodològiques per l'aprenentatge de la llengua escrita per l'alumnat dislèctic de 10 a 12 anys, s'haurà de tenir en compte quines són les dificultats bàsiques que mostren a nivell funcional i planificar l'organització i la gestió dels recursos que es disposen. Les intervencions en l'àmbit acadèmic es poden realitzar per treballar les diverses dimensions de la llengua, però ens centrarem en les actuacions possibles per a la millora de la competència en **comprensió lectora**. Segons la guia pràctica publicada per l'Institut de Ciències de l'Educació (IES) detallada a López i Palacio (2020) descriu les recomanacions que es poden realitzar per **millorar** la comprensió lectora.

*Taula 4. Recomanacions per a la millora de la CL.*

Ensenyar a l'alumnat a utilitzar estratègies de comprensió lectora
Ensenyar a l'alumnat a identificar i utilitzar l'estructura organitzacional del text per a comprendre, aprendre i recordar-ne el contingut
Guiar l'estudiantat sobre el significat del text
Seleccionar els textos expressament pel desenvolupament de la comprensió
Establir un context atractiu i motivador en el qual ensenyar comprensió lectora

*Nota. Elaboració pròpia. Font: López i Palacio, 2020.*

Pel que fa a l'atenció i la intervenció que es duu a terme als centres escolars en relació amb aspectes organitzatius es divideixen en atenció **individualitzada** amb atenció específica de la MESI o MALL dins o fora de l'aula ordinària; **personalitzada** amb l'elaboració d'un PI; en **petit grup**, atesos per algun membre de l'equip docent o MESI o MALL.

Segons el Col·legi de Logopedes de Catalunya (2010), dins del marc escolar, els àmbits d'intervenció han de produir-se a quatre nivells:

- El personal amb actuacions relacionades amb l'àmbit emocional (veure punt 4.4.3).
- El familiar implicant a la família, és fonamental la seva implicació per reduir els problemes acadèmics i potenciar el seu benestar emocional (Cuetos et al., 2019)
- Social, treballat des del Pla d'Acció Tutorial.
- Escolar, que és la base de la investigació presentada.

#### **4.4.3 Factors emocionals**

Durant l'etapa escolar, l'alumnat adquireix habilitats i competències que l'ajudarà en un futur al seu desenvolupament personal. Aquestes estan íntimament lligades a la competència personal, social i d'aprendre a aprendre que marca el Currículum (Departament d'educació, 2022).

Per a l'alumnat amb dislèxia pot ser un moment complex a causa de diversos motius, entre els quals es poden trobar els baixos resultats acadèmics enfront l'esforç realitzat. Aquest fet pot afectar negativament en la seva autoestima i consegüentment en el seu estat emocional (López, 2022).

Estudis duts a terme durant els últims anys, consideren que els trastorns d'aprenentatge poden provocar malestar emocional (López, 2022). De fet, es calcula que entre el 25 i el 50% d'infants, adolescents i adults dislèctics mostren algun tipus de dificultat en aspectes afectivoemocionals (Cuetos et al., 2019).

Així doncs, els factors emocionals són fonamentals per al desenvolupament de l'alumnat dislèctic, ja que poden suposar una barrera important per a l'adquisició d'aprenentatges.

Els aspectes de caràcter emocional que poden afectar els aprenentatges segons Cuetos et al., són:

- Angoixa
- Simptomatologia depressiva
- Afectació en l'autoconcepte de tipus acadèmic
- Desmotivació acadèmica

De manera general, s'ha produït una manca d'atenció a les conseqüències de tipus emocionals derivades de la dislèxia (Barba et al., 2019). És per això que la investigació es proposa conèixer si es produeix algun tipus d'acompanyament emocional a l'alumnat dislèctic de cicle superior.

## 4.5 Treball en xarxa

La personalització de l'aprenentatge proposa ajustar les activitats d'aprenentatge i l'acció docent a les necessitats i característiques de l'alumnat (Coll, 2017). I per poder realitzar aquest ajustament és necessària la implicació de tots els **agents educatius i l'alumnat** com a protagonista del procés. Promoure la consciència a l'alumnat amb dislèxia de quines són les seves fortaleses i debilitats, ajuda en el procés d'intervenció (Cuetos et al., 2019). L'**equip docent**, els/les tutors/es essencialment, són qui gestionen i coordinen el treball amb l'alumnat dislèctic dins del centre, juntament amb l'**EAP** i d'altres professionals del Departament d'Educació; però no pot ser un treball aïllat, necessita de la implicació de tots els agents. Per tant, comprendre el **context** de l'alumnat dislèctic afavoreix la col·laboració i el treball amb la família i de l'alumnat en si mateix.

En primer lloc, considerem a la **família** com a eix fonamental pel bon desenvolupament de l'alumnat dislèctic. L'ambient familiar, oferint una estimulació rica aportant diverses experiències lingüístiques a l'infant dislèctic, hi juga un paper molt important (Andreu, 2020). La importància de la implicació de la família es posa de manifest en la progressió de l'alumnat amb dificultats, de la mateixa manera que diversos estudis han demostrat la influència de la família en l'aprenentatge dels infants (Andreu, 2020). Així doncs, entenem que l'entesa i un procés d'aprenentatge compartit i treballat conjuntament facilita l'assoliment dels objectius proposats. És bàsic trobar la implicació de la família, informar-la de les dificultats, donar a conèixer les estratègies i pautes que se seguiran i buscar la implicació (Col·legi de Logopedes de Catalunya, 2010). El centre docent és qui ha de facilitar a la família les orientacions per tal de poder motivar els seus fills envers la lectura (Col·legi de Logopedes de Catalunya, 2010).

D'altra banda, la coordinació amb **professionals externs** al centre educatiu, tant siguin de la xarxa pública com la privada (centres de reeducació, logopedes, ...), adquireix rellevància per a assegurar que les persones amb dislèxia rebin el suport complet i personalitzat que els permeti assolir els objectius marcats.

En resum, malgrat que la dislèxia té una base neurobiològica, la combinació d'un treball personalitzat i ajustat a les necessitats de cada persona, juntament amb un entorn òptim, pot ajudar a disminuir la seva incidència (Andreu, 2020). Així doncs, és bàsic poder dur a terme una conversa col·laborativa entre els diferents **agents educatius** per poder entendre l'alumne d'una manera col·lectiva per tal d'atendre'l de forma compartida (Bolea i Cárceles, 2019).

## 4.6. Aportacions a la societat i a l'ètica professional

El sistema educatiu actual fa una aposta cap al sistema inclusiu amb un desplegament normatiu important que recolza la concepció educativa inclusiva. L'objectiu és oferir a tot l'alumnat, l'oportunitat d'aprenentatge independentment de les seves capacitats, partint de la concepció que les diferències individuals enriqueixen les persones (Departament d'Ensenyament, 2017).

Partint del tema d'estudi, els resultats d'aquesta investigació poden ser rellevants, en primer lloc, per l'escola on s'ha fet l'anàlisi i posteriorment per altres professionals del món educatiu. Les conclusions poden tenir efectes de manera concreta a l'escola Sant Pau de Figueres ja que es fa una anàlisi exhaustiva de quines mesures i suports s'estan duent a terme al cycle superior per a l'alumnat dislèctic, i si aquestes, ajuden en la millora de la comprensió lectora. Alhora, les dades obtingudes es poden generalitzar a altres centres i poden servir per fer un procés de reflexió de les mesures preses amb l'alumnat dislèctic d'entre 10 i 12 anys en relació amb la comprensió lectora. Així doncs, l'impacte que poden tenir els resultats de la investigació que es presenta pot tenir beneficis per un grup d'alumnat dislèctic que va més enllà de l'escola Sant Pau si es fa un treball de discussió i difusió dels resultats adequat.

Respecte a les aportacions de la investigació a la societat, penso que l'estudi contribueix a la reflexió dels equips docents dels centres educatius, i especialment, pels equips de cycle superior. L'acompanyament que rep l'alumnat dislèctic en un moment on la llengua agafa el sentit de funcionalitat, el llegir per aprendre, és clau per la millora del rendiment acadèmic en general. Per tant, la reflexió que es proposa en aquest estudi, més enllà dels resultats, és una bona manera de contribuir a la millora de la qualitat de vida de les persones dislèctiques de l'escola Sant Pau en tant que un procés reflexiu sol anar acompanyat d'un procés de millora.

Respecte a les qüestions ètiques de la investigació, han de ser considerades com a element transversal durant tota la recerca (Fàbregues et al., 2016). De fet, qualsevol investigació exigeix un compromís ètic tant cap a la recerca com a la intenció amb la qual es faran servir les dades obtingudes (Fàbregues et al., 2016). En l'estudi que es presenta es preserva el compromís ètic en tres direccions:

- Participants. Els participants en l'estudi són l'equip docent que intervé amb l'alumnat amb dislèxia. Se segueixen els principis ètics de tota investigació, informant-los de l'objectiu de la recerca amb el consentiment informat i la protecció de la seva privacitat (Rodríguez-Gómez, 2018)

- Metodologia. La recerca està pensada per utilitzar mètodes de recollida de dades rigorosos i fiables. D'altra banda, es garanteix l'adequada difusió dels resultats de la investigació (Fàbregues et al., 2016)

- Plagi. A la present investigació s'assegura el rigor ètic en la citació precisa de les fonts teòriques dels autors citats i en la creació de figures i taules a partir de les fonts seleccionades.

## 5. Plantejament del problema

L'alumnat dislèctic presenta característiques comunes en relació a les dificultats que es poden observar en l'àmbit acadèmic, com són la baixa velocitat lectora i la freqüència d'errades en la descodificació. Aquestes dificultats impedeixen que l'alumnat es pugui centrar a entendre el significat del text i a més els exigeix un sobre esforç per identificar les paraules, de manera que pot afectar significativament a la comprensió lectora (Shaywitz i Shaywitz , 2005).

D'altra banda, segons els últims estudis presentats, la prevalença dels trastorns del neurodesenvolupament, entre els quals s'inclou la dislèxia, és d'un 10% (malgrat que l'alumnat diagnosticat als centres educatius és inferior) la qual cosa subratlla la necessitat de programes d'intervenció precoços (Bosch et al., 2022).

En la mateixa línia l'Associació Catalana de la Dislèxia assegura que “la dislèxia i els altres trastorns específics d'aprenentatge són la causa que molts nens i nenes no aconsegueixin, de la mateixa manera que els seus companys, les competències escolars que se'ls demana i a les que tenen dret, la qual cosa pot tenir importants conseqüències en el seu desenvolupament emocional i social” (Buisán a Saura, 2022).

En l'àmbit de l'educació inclusiva és important aprofundir en l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu com l'alumnat dislèctic i quin és el seu acompanyament en el cicle superior. Per tant, considero rellevant el fet d'investigar sobre aquest aspecte des de la perspectiva de la psicopedagogia.

L'estudi es pretén realitzar en un centre públic de dues línies d'educació infantil i primària, i centrar-lo en el cicle superior on actualment hi ha quatre alumnes diagnosticats de dislèxia. Segons les dades anuals del centre, la taxa de detecció de dislèxia en el centre al cicle superior és aproximadament del 8%, per tant, les dades indiquen que s'està fent realment un treball de detecció precoç. Tanmateix, el que cal saber és com és la intervenció que es duu a terme amb aquest alumnat posteriorment. A partir d'aquí les preguntes d'investigació que impulsen la recerca són:

- Quins recursos educatius personals i materials estan disponibles per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) del cicle superior al centre?
- Com s'implementen aquests recursos?
- Els recursos existents han contribuït a la millora de les competències lingüístiques relacionades amb la comprensió lectora?

Per tant, amb aquesta investigació es pretén donar resposta a si l'acompanyament que rep l'alumnat dislèctic afavoreix una millora en la consecució de les competències de caràcter lingüístic.

### 5.1 Concreció i contextualització

La investigació se centra en l'àmbit de l'educació inclusiva, concretament en l'anàlisi dels recursos dels quals disposa l'alumnat dislèctic del cicle superior de

l'escola Sant Pau de Figueres. La investigació es durà terme a l'equip docent del cicle superior i a l'equip directiu. Per tant, la mostra serà de 8 persones.

## 5.2 Objectius

Les preguntes d'investigació explicitades en el punt 5 es concreten en un objectiu general que és l'eix vertebrador de tota la investigació. L'objectiu és:

**Analitzar quin acompanyament rep l'alumnat de cicle superior amb dislèxia per part de l'equip docent del centre per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comprensió lectora.**

Així doncs, per assolir l'objectiu marcat és fonamental que en un primer moment s'identifiqui quin és l'acompanyament en recursos personals i materials que rep l'alumnat dislèctic. D'altra banda, és important analitzar quina coordinació existeix entre l'equip docent per garantir un acompanyament eficaç. Per tal de conèixer si hi ha millora en l'assoliment de les competències és indispensable comprovar l'impacte de l'acompanyament en la millora de l'alumnat i analitzar com aquest acompanyament contribueix a la superació de dificultats. Per tant, de l'objectiu general se'n desprenen els següents d'específics:

OE1.1 Identificar els recursos educatius específics i les accions concretes per a l'alumnat dislèctic de cicle superior.

OE1.2. Conèixer els mecanismes de coordinació entre l'equip docent per garantir un acompanyament eficaç.

OE1.3. Analitzar com l'acompanyament de l'equip docent contribueix a la superació de les dificultats en comprensió lectora que presenta l'alumnat dislèctic del cicle superior.

OE1.4. Comprovar l'impacte de l'acompanyament de l'equip docent en la millora de les competències en comprensió lectora de l'alumnat dislèctic del cicle superior i en el rendiment acadèmic i social.

## 5.3 Hipòtesi

La hipòtesi que plantejo per donar resposta a les preguntes d'investigació fa referència a:

- L'alumnat dislèctic que rep un suport coordinat i consensuat, i un acompanyament per part de l'equip docent, millora en els resultats de la comprensió lectora.

A partir de l'objectiu s'han identificat com a variables dependents (VD) la millora de les competències lingüístiques de l'alumnat dislèctic i nivell de coordinació entre l'equip docent.

S'han seleccionat un conjunt de variables independents (VI) tenint en compte que el grau d'aplicació d'aquestes tindran efectes sobre els valors de les variables dependents citades (Valero, 2018):

- Tipus d'intervencions (atenció personalitzada, grups reduïts, mesures universals, acompanyament àrees determinades).
- Característiques de l'acompanyament docent.
- Tipus de mecanismes de coordinació de l'equip docent.
- Tipus de recursos educatiu (personals i materials).
- Grau d'implicació de l'equip directiu.
- Necessitats individuals derivades de la dislèxia.

## 6. Marc metodològic

Per tal d'assolir l'objectiu general de la recerca establerta s'opta per una **metodologia quantitativa o empiricoanalítica** ja que es treballa des d'una visió objectiva i externa al context on succeeix l'objecte d'estudi i centrada en aquest fenomen observat pels professors (Rodríguez-Gómez, 2018). La finalitat de la recerca és conèixer i explicar una realitat concreta que pot ajudar a plantejar orientacions que permetin controlar i millorar la intervenció psicopedagògica de l'equip docent. Aquest coneixement generat a partir de la recerca segueix un procés hipoteticodeductiu amb la revisió de teories existents, proposant hipòtesis i dissenyant la investigació per poder confirmar o refutar la hipòtesi (Rodríguez-Gómez, 2018).

Partint de l'objectiu general plantejat, analitzar quin acompanyament rep l'alumnat de cicle superior amb dislèxia per part de l'equip docent del centre per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comprensió lectora, considerem que l'estratègia més adequada és la **descriptiva**.

### 6.1 Tipus d'investigació

El tipus d'estudi que es planteja és **descriptiu**, en aquest cas s'aplica el mètode la **ex-post-facto o no experimental** ja que no comporta cap mena de control ni manipulació intencional de les variables (Gómez-Núñez et al., 2020) i pel fet de no poder crear grups de forma aleatòria dins de la mostra (Rodríguez-Gómez, 2018).

Per a la consecució de dades rellevants, resulta fonamental sistematitzar el procediment de recollida de dades i acompanyar-lo de l'ús d'eines d'avaluació operatives i de qualitat (Valero, 2018). A més és necessari aplicar el mateix protocol d'avaluació a totes les persones participants (Valero, 2018).

Així doncs, la investigació usarà la **metodologia d'enquestes** i l'instrument que es fa servir és el **qüestionari**. Aquesta metodologia ens proporciona tècniques per a descriure la realitat, analitzant i organitzant relacions i les variables les variables que configuren l'objecte d'estudi (Rodríguez-Gómez, 2018). Dins del marc de la metodologia d'enquestes utilitzant qüestionaris l'objectiu que ens plantejem és el de recollir informació d'un nombre d'individus que responen a les mateixes preguntes permetent-nos descriure, comparar i relacionar factors realitzat un estudi **transversal** (Rodríguez-Gómez, 2018).

La investigació es durà a terme amb l'ús de dos tipus de qüestionaris diferents. D'una banda, un qüestionari dirigit a l'equip docent del cicle superior i per l'altra a l'equip directiu del centre. D'aquesta manera es podran triangular les dades recollides i així poder construir la recerca des de fonts i angles diferents (Sanjuán, 2019). Resulta imprescindible mantenir la confidencialitat de les persones participants en la recerca plantejada, garantint que els membres de l'equip d'investigació seran els únics coneixedors de la identitat dels participants i les seves respostes (Valero, 2018).



## 6.2 Destinataris, context, estratègia i instruments de recollida de dades.

El **context** on es desenvolupa l'estudi és un centre públic d'educació infantil i primària de dues línies situat al centre del municipi de Figueres (Girona). L'escola Sant Pau és un centre amb més de 80 anys d'història amb un claustre bastant estable, compost majoritàriament per mestres amb destinació definitiva. L'equip docent de l'escola és de 32 mestres, entre els quals exerceixen la mestra especialista de suport a la inclusió (MESI) i la mestra especialista en audició i llenguatge que és la directora del centre(MALL).

El centre, dins del Projecte de direcció, en l'àmbit pedagògic, ha fet una aposta per la implementació a les aules d'I4, I5, cycle inicial i 3r, mesures universals de caràcter metodològic i organitzatiu per a la millora de l'aprenentatge de la lectoescriptura. S'ha optat per la metodologia que acompanya les proves PACBAL, i l'equip docent implicat ha participat de la formació específica de la metodologia.

Així doncs, l'escola té una línia de centre molt definida respecte a l'aprenentatge de la llengua, iniciant el treball des d'I4 amb una organització específica per treballar la consciència fonològica i el llenguatge oral de manera sistematitzada fins a 3r. Es decideix realitzar l'estudi al cycle superior ja que és el cycle on la comprensió lectora es regeix per l'ús funcional de la llengua.

Figura 5. L'aprenentatge de les llengües a l'escola Sant Pau.



Nota. Font: [Escola Sant Pau](#)

Per tal d'assolir els objectius específics OE1.1, identificar els recursos educatius específics i les accions concretes per a l'alumnat dislèctic de CS., OE1.2, conèixer els mecanismes de coordinació entre l'equip docent per garantir un acompanyament eficaç i OE1.3, analitzar com l'acompanyament de l'equip docent contribueix a la superació de les dificultats en comprensió lectora que presenta l'alumnat dislèctic del CS, les persones **destinatàries** de la investigació és l'equip docent del cycle superior, considerant com a destinataris imprescindibles els docents tutors de 5è i 6è. D'altra banda, s'ampliarà la mostra amb altres components de l'equip docent del cycle superior. Pel que fa a la mostra, la selecció dels participants no és aleatòria, sinó que se

seleccionaran tutors/es de 5è i 6è i/o docents que participin en el procés d'ensenyament-aprenentatge de la comprensió lectora al cicle superior.

Així doncs, la recerca plantejada a l'escola [Sant Pau](#) de Figueres, es dirigeix a l'equip docent de cicle superior i l'equip directiu del centre.

*Taula 5. Dades de la mostra.*

Càrrec	Freqüència
Tutor/tutora 5è	2
Tutor/tutora 6è	2
MESI	1
Mestra de suport de CS	1
Equip directiu	2

*Nota. Elaboració pròpia*

Per a la investigació és clau obtenir una **mostra** representativa per tant, l'adequada selecció de les persones participants garanteix que la investigació reflecteixi adequadament el grup estudiat. Per tant, el mostreig serà intencional. Així doncs, el mostreig serà considerat **no probabilístic intencional** (Rodríguez- Gómez, 2018).

En referència a l'**instrument** seleccionat per a la recollida d'informació s'ha optat pel qüestionari. Així doncs, l'instrument que s'emprarà és el **qüestionari autoadministrat** de creació pròpia, de Google Forms. A l'hora de construir l'instrument, s'ha tingut en compte plantejar preguntes obertes proporcionant el màxim grau de llibertat a l'hora de respondre i preguntes tancades per tal d'oferir als participants la possibilitat de triar entre les alternatives que es proposen (Rodríguez-Gómez, 2018).

Tanmateix, com ja hem mencionat, per tal d'assolir els objectius específics OE1.1, OE1.2 i OE1.3 el qüestionari administrat està dissenyat per tal que el respongui l'equip docent. En canvi, per obtenir dades de l'objectiu específic OE1.4, s'utilitzarà un qüestionari dirigit a l'equip directiu, on a més es formularan preguntes del mateix tipus que a l'equip docent per poder fer una triangulació de dades.

*Taula 6. Objectius en relació a la investigació del projecte.*

OBJECTIU GENERAL: Analitzar quin acompanyament rep l'alumnat de cicle superior amb dislèxia per part de l'equip docent del centre per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comprensió lectora

OBJECTIU ESPECÍFIC	MOSTRA	INSTRUMENTS	ANÀLISI
OE1.1 Identificar els recursos educatius específics i les accions concretes per a l'alumnat dislèctic de CS.	Equip docent CS	Qüestionari	Excel

OE1.2 Conèixer els mecanismes de coordinació entre l'equip docent per garantir un acompanyament eficaç.	Equip docent CS	Qüestionari	Excel
OE1.3 Analitzar com l'acompanyament de l'equip docent contribueix a la superació de les dificultats en comprensió lectora que presenta l'alumnat dislèctic del CS.	Equip docent CS	Qüestionari	Excel
OE1.4. Comprovar l'impacte de l'acompanyament de l'equip docent en la millora de les competències en comprensió lectora de l'alumnat dislèctic del cicle superior i en el rendiment acadèmic i social.	Directora/mestra MALL	Qüestionari	Excel

*Nota.Elaboració pròpia.*

El **qüestionari** dirigit a l'equip docent del cicle superior s'ha estructurat en quatre blocs diferenciats relacionats directament amb els objectius plantejats a la recerca. És un qüestionari amb preguntes majoritàriament tancades, fet que disminueix les respostes imprecises. Aquestes preguntes permeten el desenvolupament d'ítems qualitius o no mètrics (Meneses i Rodríguez, 2018). El qüestionari també conté vuit preguntes de resposta múltiple i quatre preguntes obertes amb l'objectiu d'aprofundir en el fenomen que es vol estudiar ja que ens proporcionen una informació més àmplia (Hernández-Sampieri i Mendoza, 2018), tot i que es té present que la resposta és elaborada pels participants a partir de les seves impressions, opinions o creences (Meneses i Rodríguez, 2018).

Així doncs, el qüestionari es divideix en 5 blocs. A la primera secció es fa una presentació de l'autora de la investigació i s'explica el motiu pel qual es demana col·laboració alhora que s'especifica quin serà el tractament de les dades segons els requeriments ètics legals que estableix el Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i Garantia dels Drets Digitals.

A la segona secció, les dades recollides són de tipus demogràfiques ja que permet descriure la composició de la mostra i servirà per comprovar el grau de representativitat de la mateixa. Les preguntes de control o sociodemogràfiques i filtres ens permeten establir descripcions i explicacions de la mostra sobre la variabilitat que es pot observar en coneixements, les actituds o els seus comportaments (Fàbregues et al., 2016).

Pel que fa a la tercera secció, fa referència als mecanismes de coordinació docent en relació a l'atenció de l'alumnat dislèctic. La intenció és extreure dades que permetin identificar quins mecanismes formals al centre per a coordinar l'atenció de l'alumnat dislèctic entre els docents i quina és la seva eficàcia.

La quarta secció tracta dels aspectes de caràcter organitzatiu a nivell de centre, sobre quins recursos s'ofereixen a l'alumnat dislèctic i quins mecanismes de coordinació s'estableixen amb la família i amb el mateix alumnat.

Per últim, la cinquena secció s'analitza quin treball específic de comprensió lectora es realitza en el cicle superior.

El **qüestionari** dirigit a l'equip directiu, tot i que es manté la secció dos, tres i quatre del qüestionari dirigit a l'equip docent, s'amplia amb un apartat per avaluar l'objectiu que fa referència a OE1.4.

En aquest sentit, les preguntes de la cinquena secció van dirigides a comprovar l'impacte de l'acompanyament de l'equip docent en la millora de les competències en comprensió lectora dels alumnes dislèctics del cicle superior i en el rendiment acadèmic i social. L'objectiu és conèixer els mecanismes que utilitza el centre i valida l'equip directiu per mesurar l'impacte de l'acompanyament de l'equip docent a l'alumnat dislèctic. Es tracta de mostrar les evidències que com a centre disposen per fer aquesta valoració. Per tant, es demana al centre que detalli l'anàlisi de dades de proves internes de comprensió lectora a partir de documents interns que disposa.

*Taula 7. Correspondència objectius i preguntes del qüestionari.*

OBJECTIU ESPECÍFIC	ÍTEMS QUE APORTEN INFORMACIÓ
OE1.1 Identificar els recursos educatius específics i les accions concretes per a l'alumnat dislèctic de CS.	Qüestionari equip docent i equip directiu Secció 4: 11,12,13,14,15,16,17
OE1.2 Conèixer els mecanismes de coordinació entre l'equip docent per garantir un acompanyament eficaç.	Qüestionari equip docent i equip directiu Secció 3: 7,8,9,10
OE1.3 Analitzar com l'acompanyament de l'equip docent contribueix a la superació de les dificultats en comprensió lectora que presenta l'alumnat dislèctic del CS.	Qüestionari equip docent i equip directiu Secció 5: 21,22,23,24,25,26,27,28
OE1.4. Comprovar l'impacte de l'acompanyament de l'equip docent en la millora de les competències en comprensió lectora de l'alumnat dislèctic del cicle superior i en el rendiment acadèmic i social.	Qüestionari equip directiu Secció 5: 18,19,20,21,22,23

*Nota. Elaboració pròpia*

### 6.3 Temporalització del procés de treball

La investigació s'organitza en tres **fases**. S'estableixen les fases en funció dels destinataris i l'ordre en què es dona cadascuna. Això permet l'execució de la recerca d'una manera sistèmica i efectiva.

Taula 8. Cronograma de la planificació del treball de camp.

			CRONOGRAMA									
ACTIVITAT	INSTRUMENT	MOSTRA	ABRIL			MAIG			JUNY			
			15-21	22-28	29-5	6-12	13-19	20-26	27-31	3-9	10-16	
Contacte i selecció de la mostra	Correu electrònic Visita presencial	Equip directiu	X									
Consentiment informat	Correu electrònic	Equip docent	X									
Confecció dels instruments	Google forms		X									
Validació dels instruments	Correu electrònic	Tutora Grup de control	X									
Aplicació del qüestionari	Qüestionari	Equip docent CS		X	X							
Aplicació qüestionari	Qüestionari	Directora/ MALL		X	X							
Recollida de dades quantitatives	Excel	Equip docent CS o equip directiu			X	X						
Anàlisi de dades	Excel	Equip docent				X	X					
Resultats i conclusions	Excel	Equip docent						X				
Difusió		Equip directiu								X	X	

Nota. Elaboració pròpia

En primer lloc, s'ha establert una fase prèvia, anomenada **fase 0**, on es realitza la presentació de la recerca a l'equip directiu del centre. Es tracta de mantenir un primer contacte amb l'objectiu de proporcionar la informació necessària: objectius, tipus de recerca, destinataris i instruments utilitzats. De la mateixa manera, es realitza la selecció de les persones participants i se'ls proporciona el consentiment informat. En aquesta mateixa fase es realitza l'elaboració dels qüestionaris dissenyant preguntes clares i unívokes que, consegüentment, condueixin a obtenir respostes amb les mateixes característiques (Fàbregues et al., 2016). Per acabar, es realitza la validació dels qüestionaris amb la supervisió de la tutora de la recerca i amb l'aplicació de l'enquesta a un petit grup de control aliè a la Universitat Oberta de Catalunya, per tal de poder revisar i modificar l'instrument per la posterior validació.

Posteriorment, a la **fase 1** es duu a terme l'aplicació del qüestionari a l'equip docent del cicle superior, un cop validat. De manera simultània s'aplica el qüestionari a l'equip directiu. Així doncs, s'inicia la recollida de forma justa i no esbiaixada de les respostes dels participants. De la mateixa manera, a l'inici del qüestionari es manté informats als participants de quins són els objectius d'investigació (Fàbregues et al., 2016) i garantint-ne la confidencialitat.

Durant aquesta fase es realitza la recollida i anàlisi de dades quantitatives. El mitjà usat és un únic correu electrònic adjuntant el qüestionari que la directora del centre enviarà a la mostra seleccionada. En aquesta mateixa fase, es fa el recull de les dades obtingudes, revisant-les i ordenant-les, destacant aquelles preguntes que són rellevants per l'estudi i seleccionant les que no aporten informació important.

Posteriorment es depuren les respostes i es realitza la codificació de les dades associant un número a cada participant per tal de garantir la confidencialitat. A partir d'aquí, es passa a realitzar la tabulació de les dades per representa-les i agrupar-les segons convingui. L'últim pas de la fase 2, és la creació de la matriu amb les dades depurades, on les columnes representen les variables associades a les preguntes del qüestionari i les files, la mostra.

Per dur a terme la segona part de la fase 1, es fa ús del programa informàtic de full de càlcul, **Excel**, desenvolupat per Microsoft. Per tal de gestionar i organitzar les dades d'una manera eficient es crea una **matriu** i per tal d'identificar patrons o tendències es creen gràfics amb l'objectiu de visualitzar millor les dades.

Pel que fa a la **fase 2** es realitza l'avaluació i interpretació dels resultats i posteriorment, s'elabora l'informe final. L'objectiu de qualsevol informe de recerca és presentar els resultats de la recerca a un públic divers i suposa una etapa més de la reflexió analítica iniciada (Sanjuán, 2019). En el treball de camp, la recollida de dades es realitza seguint la metodologia d'enquestes, per tant es recull la mateixa informació de tots els participants en un mateix moment (Rodríguez-Gómez, 2018). El treball de camp finalitza amb l'elaboració de les conclusions i la difusió dels resultats obtinguts.

## **7. Estratègia d'anàlisi de dades**

### **7.1 Procés de recollida de dades**

Per dur a terme el procés de recollida de dades s'utilitza el programa Excel desenvolupat per Microsoft Office ja que permet analitzar i administrar les dades per la posterior presa de decisions (Hernández-Sampieri i Mendoza, 2018). El full Excel està específicament dissenyat per proporcionar una matriu del recull de les respostes (Valero, 2018).

Per tal de gestionar i organitzar les dades d'una manera eficient es crea una única **matriu de codificació** per als dos qüestionaris. Les matrius són una estructura organitzada amb l'encreuament de files amb columnes (Valero, 2018). L'estructura de la matriu permet executar tècniques d'anàlisi que donen resposta a les preguntes plantejades (Valero, 2018), ja que a les columnes es

troben les preguntes del formulari associades a una variable i, a les files, les persones participants. En aquest pas, es defineixen i es precisen els paràmetres de la matriu relacionant cada variable a un ítem o categoria a analitzar. Es comprova que no existeixen errors en la matriu i s'inicia l'anàlisi estadística.

S'han **codificat** les dades, associant un número a cada participant per tal de garantir la seva confidencialitat. A partir d'aquí, s'ha realitzat la tabulació de les dades per tal de resumir-les, representar-les i agrupar-les segons les temàtiques de cada variable. Una variable no s'han pogut relacionar i no s'ha considerat rellevant per l'estudi, per tant no s'ha mantingut. S'han proporcionat descriptors a les dades per facilitar aquest procés i l'anàlisi.

A partir d'aquí, s'inicia l'exploració de les dades començant per **explorar** els valors de les variables que resolen les preguntes d'investigació, continuant per fer la descripció de les **freqüències** (Valero, 2018). L'objectiu és detectar i depurar els valors poc probables o impossibles, i en el cas que s'hagi produït un error cal corregir-lo.

L'anàlisi s'inicia amb les sis primeres qüestions que aporten informació sociodemogràfica de la mostra de la investigació i contextualitzen les variables independents, especialment pel que fa a les característiques de l'acompanyament docent, ja que pot existir una relació entre l'experiència docent, la participació en formacions sobre dislèxia i la funció o el càrrec dins del centre. Les freqüències i els percentatges de cada variable i la desviació típica en l'edat i els anys d'experiència de l'equip docent i directiu es poden veure a la taula 9.

Taula 9. Característiques sociodemogràfiques de la mostra.

Mostra		
Edat	53.25	DE 8.42
Rang	31-57	
Anys d'experiència docent	20	DE 8.43
Rang	6-33	
Tutor/tutora	Sí 50%	No 50%
Formació en dislèxia	Sí 37.5%	No 62.5%
Forma part de CAEI	Sí 37.5%	No 62.5%
Nº alumnat dislèctic CS	5è	6è
Curs 23-24	4	5

Nota. Elaboració pròpia

Les dades extretes del qüestionari s'ha analitzat de manera quantitativa i s'han codificat les respostes per fer l'**anàlisi descriptiva** del fenomen avaluat que en

aquest cas és analitzar quin acompanyament rep l'alumnat de cicle superior amb dislèxia per part de l'equip docent del centre per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comprensió lectora. Els índexs estadístics que s'han utilitzat són mitjanes, freqüències i percentatges per descriure el comportament de les variables estudiades (Valero, 2018).

En el qüestionari de l'equip docent es van crear quatre preguntes obertes obligatòries que s'han analitzat creant categories agrupant les respostes per contingut clau i s'ha fet l'estimació de freqüència per temes. En el cas del qüestionari de l'equip directiu les preguntes obertes obligatòries són tres. El procediment d'anàlisi ha estat el mateix que en el qüestionari de l'equip docent.

Per tal de poder facilitar l'explicació i representar de manera gràfica les dades obtingudes s'han elaborat gràfics circulars i de barres i taules.

## 7.2 Resultats obtinguts

L'objectiu general de la investigació és **analitzar quin acompanyament rep l'alumnat de cicle superior amb dislèxia per part de l'equip docent del centre per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comprensió lectora** del qual se'n desprenen quatre objectius específics els resultats que es detallen a continuació.

### 7.2.1 Resultats en relació a l'objectiu específic 1.1

L'objectiu específic 1 és identificar els recursos educatius específics i les accions concretes per a l'alumnat dislèctic de CS. Tal com s'indica a la Taula 7, la secció 4 del qüestionari és la que permet extreure les dades necessàries en relació a OE1.1. La categoria estudiada és la d'**aspectes organitzatius de centre**.

En relació amb les mesures de suport que rep l'alumnat dislèctic podem observar que l'adaptació de les tasques és la mesura de suport mencionada en un 70%, seguida dels agrupaments flexibles amb un 60% i l'atenció educativa especialitzada en un 30% (vegeu taula 10). La pregunta és de resposta múltiple.

Taula 10. Mesures de suport.

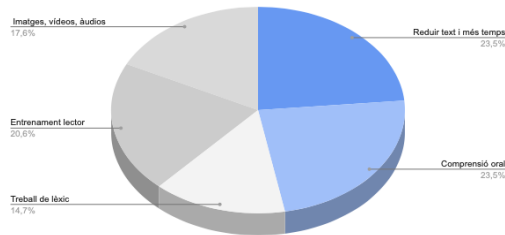
Mesures de suport	Freqüència	Percentatge
Atenció educativa especialitzada (MESI, MALL)	4	30%
Agrupaments flexibles	6	60%
Adaptació de tasques	7	70%

Nota.Elaboració pròpia

En relació amb les **adaptacions metodològiques** que implementa el centre, s'observa que les mesures de reduir el text i donar més temps i prioritzar la comprensió oral es donen en un 47%.



Figura 6. Adaptacions metodològiques.



Nota. Elaboració pròpia

El 100% de les respostes afirmen que l'alumnat dislèctic rep **atenció** en petit grup per part de la MALL, durant dues sessions setmanals de 45' realitzant un treball de CL.

En referència a l'avaluació de l'**efecte** de l'acompanyament docent en la superació de les dificultats en comunicació lingüística de l'alumnat dislèctic, són l'observació sistemàtica i les proves internes amb un 33,3% respectivament, seguit de l'anàlisi d'activitats realitzades al centre, amb un 25% i per últim les proves estandaritzades amb un 11,1%.

Pel que fa a la relació i comunicació amb les **famílies** de l'alumnat dislèctic s'evidencia amb un 100% de respostes que la comunicació amb la família és de tipus presencial i que el centre els ofereix pautes de tipus acadèmic i emocional. En aquest sentit, el 87,5% dels docents participants reconeixen donar **pautes** o recomanacions a les famílies amb alumnes dislèctics. El tipus de pautes més mencionades inclou el suport acadèmic, metodologies per a fer tasques a casa i suport emocional, extreptes del protocol del Departament d'Educació o documentació proporcionada per l'EAP.

En canvi, el 50% de les persones participants, mai realitzen **reunions individuals** amb l'alumnat per anar avaluant el progrés de millora en CL, mentre que el 33,3% ho fa un cop al trimestre i un 16,7% ho fa amb freqüència, una o dues vegades al mes.

### 7.2.2 Resultats en relació a l'objectiu específic 1.2

L'objectiu específic 1.2 és conèixer els mecanismes de coordinació entre l'equip docent per garantir un acompanyament eficaç. Tal i com s'indica a la Taula 7, la secció 3 del qüestionari administrat a l'equip docent i a l'equip directiu és la que permet extreure les dades necessàries en relació amb OE1.2. La categoria estudiada és **mecanismes de coordinació docent**.

En primer lloc, s'observa que existeix un consens clar sobre l'**organització** del centre per concretar l'atenció a l'alumnat dislèctic a la CAEI amb un 100% de respostes. La pregunta era de resposta múltiple i un 25% han respost també que es realitza a les reunions de cicle.

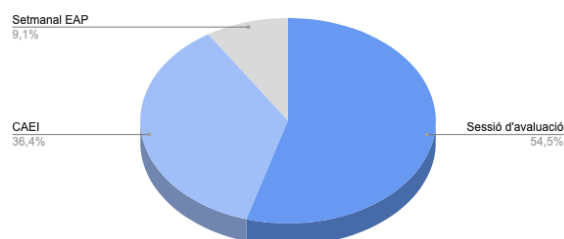
En referència a l'ús de **canals de comunicació** compartit per compartir metodologies, estratègies, materials... la meitat dels enquestats va respondre que sí que s'utilitzen canals de comunicació compartits, un 12,5% desconeixen i un 37,5% van respondre que no utilitzen aquests canals.

Pel que fa a la pregunta sobre si el centre disposa d'algun mecanisme per **compartir informació sobre l'alumnat** com ara el seu progrés acadèmic, necessitats individuals i emocionals, triangulant dades entre el qüestionari de l'equip docent i el de l'equip directiu, s'ha detectat un valor poc probable i per

tant s'ha corregit (Valero, 2018). Així doncs, el 100% de les respostes són afirmatives.

En referència a la **freqüència de reunions de l'equip docent** per discutir el progrés dels alumnes i coordinar les estratègies d'ensenyament, les sessions d'avaluació trimestrals és l'espai on hi participen més docents amb un 54,5%.

Figura 7. Freqüència de reunions d'equip.



Nota. Elaboració pròpia

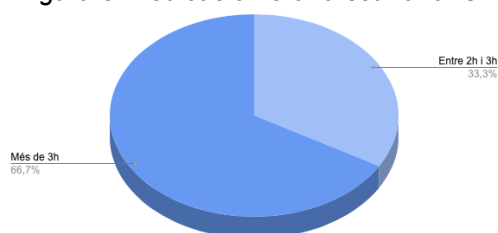
### 7.2.3 Resultats en relació a l'objectiu específic 1.3

L'objectiu específic 1.3 és analitzar com l'acompanyament de l'equip docent contribueix a la superació de les dificultats en comprensió lectora que presenta l'alumnat dislèctic del CS. Tal com s'indica a la Taula 7, la secció 5 del qüestionari administrat només a l'equip docent és la que permet extreure les dades necessàries en relació amb OE1.3. La categoria estudiada és sobre el **treball específic de comprensió lectora**.

Pel que fa al tipus d'**agrupament** utilitzat pel treball específic de CL totes les respostes han coincidit en els agrupaments homogenis i al ser una pregunta de resposta múltiple, el 50% a més també usa el suport individual.

En referència a la **dedicació horària**, el 66,7% dels docents destinen més de tres hores setmanals al treball específic de la comprensió lectora amb l'alumnat dislèctic.

Figura 8. Dedicació horària setmanal CL.



Nota. Elaboració pròpia

En relació amb el **tipus de material** que disposa l'alumnat dislèctic específic per treballar la comprensió lectora, les respostes han estat diverses, el 33,3% afirma que sí que n'utilitza, el 50% no n'utilitza i un 16,67% desconeix si se n'utilitza. Els enquestats que han respost afirmativament, utilitzen material amb preguntes tipus test i de resposta curta i tècniques de resum i esquematització de textos.

Pel que fa a les **adaptacions de material** per a l'alumnat dislèctic a l'aula per al treball de CL, el 100% dels enquestats responen que fan altres tipus

d'adaptacions, però no s'especifica de quin tipus. Per tant, considero que és una pregunta amb limitacions que impedeix obtenir dades fiables.

D'altra banda, s'observa una relació entre les respostes referents a les **estratègies utilitzades a l'aula** en general per treballar la CL i les **específiques** utilitzades per a atendre les dificultats de CL de l'alumnat dislèctic. A la taula 11 s'observa que en el centre estudiat, les estratègies o mesures universals usades a l'aula ordinària també s'usen per a l'alumnat dislèctic. En canvi, s'utilitzen estratègies concretes exclusivament en el context d'alumnat dislèctic.

Taula 11. Comparativa estratègies de lectura.

Estratègies per a la CL	Freqüència a l'aula general %	Freqüència per alumnat dislèctic %
Lectura en veu alta	100%	100%
Lectura guiada	100%	100%
Lectura compartida	75%	100%
Mètode PACBAL	25%	No esmentat
Treball en grup reduït i homogeni	No esmentat	100%
Lèxic d'ús freqüent i reducció de text	No esmentat	100%
To de veu adequat, pronúncia correcta	No esmentat	100%

Nota. Elaboració pròpia

En referència a quin **tipus de treball** es realitza per tal que l'alumnat dislèctic de CS millori en CL, només ha respost el 50% de l'equip docent indicant que s'usa materials de lectura adaptada, es treballen tècniques de saber trobar les respostes en el text i es treballen diferents tipologies textuals.

#### 7.2.4 Resultats en relació a l'objectiu específic 1.4

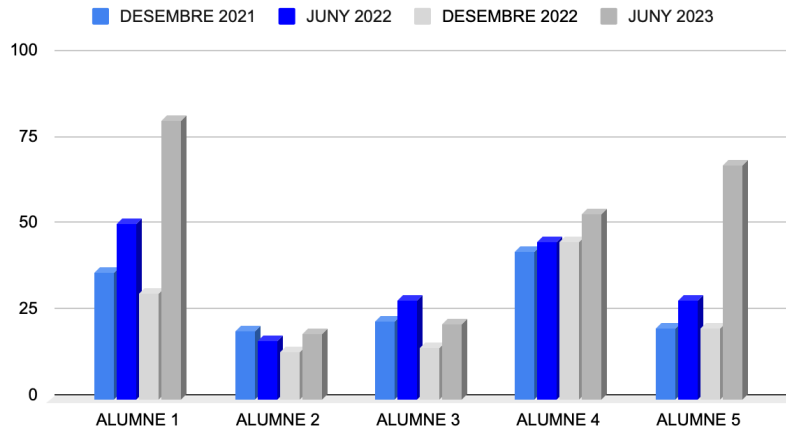
L'objectiu específic 1.4 és comprovar l'**impacte de l'acompanyament** de l'equip docent en la millora de les competències en comprensió lectora de l'alumnat dislèctic del cicle superior i en el rendiment acadèmic i social. Tal com s'indica a la Taula 7, la secció 5 del qüestionari administrat només a l'equip directiu és la que permet extreure les dades necessàries en relació amb OE1.4.

L'equip directiu mostra un alt nivell de coneixement i implicació del context avaluat. El **document** de centre on es concreta l'impacte de l'acompanyament de l'equip docent per la millora de la competència lectora és a la PGA (Programació General Anual), seguit del PEC (Projecte Educatiu de Centre) i del Projecte de direcció.

D'altra banda, el centre disposa de dos **mecanismes** per conèixer quin grau d'impacte tenen les accions realitzades, les proves de CL internes i les proves

estandarditzades. Per monitorar el seu progrés s'administren de manera sistematitzada i les respostes indiquen que en general sí que hi ha evidències de millora. Els resultats analitzats són els del curs 2021-22 i 2022-23 de l'alumnat de CS diagnosticat de dislèxia durant aquest període.

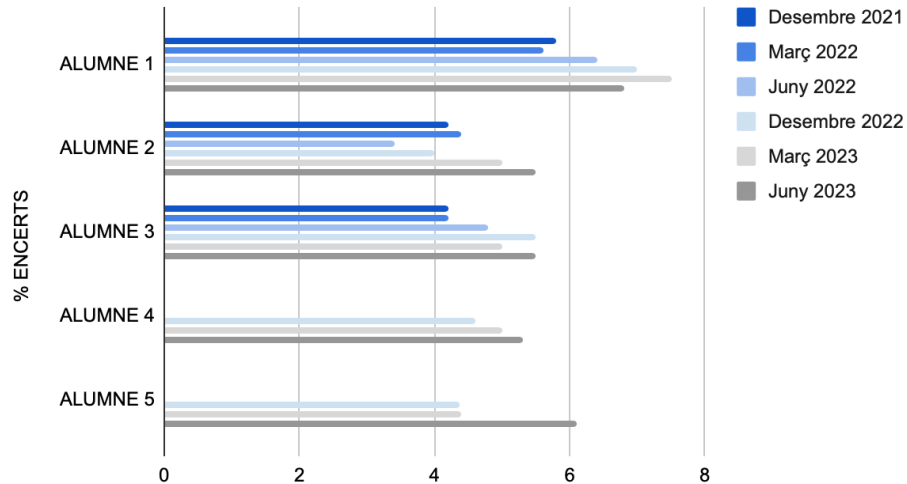
Figura 9. Evolució d'encerts en proves estandarditzades per mesurar la CL.



Nota. Elaboració pròpia

Existeix una correlació entre la millora de la CL i la millora dels **resultats acadèmics**. Les dades demostren que malgrat que en general no hi ha un progrés lineal del rendiment acadèmic, sí que s'observa en totes les dades aportades en el qüestionari de l'equip directiu, que es produeix una millora important en el rendiment acadèmic durant el període analitzat.

Figura 10. Evolució del rendiment acadèmic en l'àrea de llengua catalana.



Nota. Elaboració pròpia

### 7.3 Discussió

Arribats a aquest punt en la nostra anàlisi, cal jutjar les dades obtingudes i ser crítics amb les mateixes (Valero, 2018). Així doncs, a continuació es detalla la discussió d'aquestes dades a les quals s'ha arribat en aquesta recerca.

Aquest és el primer estudi que es realitza a l'escola Sant Pau de Figueres avaluant quin acompanyament rep l'alumnat de cycle superior amb dislèxia per part de l'equip docent del centre per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en CL. La recerca ens ha permès examinar la importància d'oferir els suports i mesures adequades i sobretot coordinades, per millorar la CL i, per tant, aconseguir els millors resultats acadèmics. Per tal de fer l'abordatge del tema des d'una perspectiva centrada en la millora de la CL al cycle superior, on l'alumnat dislèctic sol aconseguir uns baixos resultats acadèmics en avaluacions escrites en comparació a l'esforç dut a terme i els sabers apresos (Boix et al., 2018), les persones participants es van seleccionar en funció del cycle on duen a terme l'acció docent de manera intencionada. Partint que el centre està implantant una metodologia sistematitzada en l'aprenentatge de la lectoescriptura, PACBAL, de l3 a 4t que afecta el nivell de descodificació de l'alumnat, i tenint clar que la CL depèn tant de la descodificació com de la comprensió del llenguatge oral (Andreu, 2020), la investigació se centra en el cycle on no s'utilitza la metodologia. La rellevància de l'estudi que es presenta recau en posar el focus d'atenció en la metodologia i organització del centre en alumnes d'entre 10 i 12 anys.

Els resultats principals de la investigació en referència als **aspectes organitzatius de centre**, posen de manifest que a l'escola existeix una organització interna ben estructurada per atendre les necessitats de l'alumnat dislèctic. Per tal que l'alumnat dislèctic avanci en els seus aprenentatges l'escola ha d'assumir com a seva aquesta responsabilitat (Boix et al., 2018). Per una banda, és important remarcar que el centre té establertes les mesures de suport amb mestres especialistes i adaptacions metodològiques i s'apliquen de manera sistematitzada. Les adaptacions són l'eina bàsica per garantir l'equitat i la imparcialitat a l'escola (Shaywitz i Shaywitz, 2003). És important destacar que el centre disposa de canals de comunicació amb les famílies de manera presencial i que els ofereix pautes de tipus acadèmic bàsicament. Tot i que en aquest sentit, sembla que hi ha alguna mancança en oferir pautes a nivell emocional. Les famílies de l'alumnat dislèctic tenen un paper fonamental i han de conèixer el treball que es duu a terme des de l'escola i les adaptacions o mesures que es prenen per millorar el desenvolupament acadèmic de l'alumne (López i Palacio, 2020). En canvi, només un 50% de l'equip docent reconeix mantenir entrevistes amb l'alumnat dislèctic fet que ens fa suposar que és una mesura organitzativa poc sistematitzada en el centre.

En relació amb la **coordinació docent** en referència a l'alumnat dislèctic, s'observa que la CAEI és l'espai on es concreten les mesures i es coordinen les estratègies i, en canvi, només un 37,5% en forma part. Per tant, entenem que ha d'existir una bona coordinació i traspàs d'informació per tal que les decisions preses a la CAEI siguin efectives. D'altra banda, s'ha constatat que no tot l'equip docent coneix i usa de manera habitual les eines que el centre posa a la seva disposició.

L'equip docent destina una dedicació horària correcta en el **treball específic de CL** amb mesures organitzatives adequades. Tanmateix, no s'ha pogut constatar que les adaptacions de material estiguin unificades i consensuades de la mateixa manera que tampoc es mostra consens en la tipologia de material específic per treballar la CL. Els materials basats en les directrius de la

International Easy-to-Read Network (Associació Lectura Fàcil) esdevenen accessibles per les persones dislèctiques, ja que se simplifiquen textos i s'hi incorporen moltes il·lustracions (Andreu, 2020b). Per tant, de l'anàlisi de resultats se'n desprèn una manca de línia d'escola en relació amb l'ús de materials específics per a la millora de la CL i partint de la informació disponible, es pot afirmar que cada docent és qui selecciona i aplica els recursos i materials.

D'una banda és important destacar la tasca de l'**equip directiu** en relació a l'atenció de l'alumnat NESE facilitant al professorat l'organització de mesures organitzatives. El centre està implementant activament mesures de suport per ajudar l'alumnat amb dislèxia a millorar la seva competència lectora. De la mateixa manera resulta fonamental citar l'alt grau d'implicació de l'equip directiu per vetllar per les oportunitats d'aprenentatge de totes les persones sota el concepte d'escola inclusiva. Tanmateix, la triangulació de les dades fa pensar que existeix marge de millora en relació amb les adaptacions escolars tant de tipus universal com addicionals. Precisament, per ajudar en el desenvolupament de l'òptim rendiment acadèmic les adaptacions escolars són fonamentals (López i Palacio, 2020). En aquest sentit, les dificultats en lectoescriptura que presenta l'alumnat dislèctic poden ocasionar, a l'alumnat, una baixa autoestima i la pèrdua de motivació vers la lectura (Cuetos et al., 2015) i problemes emocionals. La dislèxia s'associa a les dificultats socioemocionals que presenten molts dels infants dislèctics (Andreu, 2020).

Considerant les **preguntes d'investigació** inicials, quins recursos educatius personals i materials estan disponibles per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) del cicle superior al centre? Com s'implementen aquests recursos? Els recursos existents han contribuït a la millora de les competències lingüístiques relacionades amb la comprensió lectora? S'ha pogut constatar que el centre disposa de recursos personals i materials per atendre a les necessitats de l'alumnat dislèctic i que la seva implementació és adequada. Tanmateix, tot i que s'ha donat resposta a la pregunta inicial, en aquest sentit es percep la necessitat d'una possible línia de recerca per determinar el grau de coneixement de l'equip docent sobre materials adaptats a alumnat dislèctic o amb dificultats en lectoescriptura i aprofundir en l'ús dels mateixos. Finalment, els recursos existents si que contribueixen a la millora de les competències lingüístiques relacionades amb la CL. De tota manera, s'evidencia la necessitat de plantejar mesures universals sistematitzades, coordinades i acceptades per tot l'equip docent.

## 8. Conclusions

Formar part d'un equip docent de CS amb l'especialitat d'educació especial i audició i llenguatge em fa entendre i conèixer amb les necessitats de l'alumnat amb dislèxia en aquesta etapa educativa. Comprovar com la dislèxia pot afectar el rendiment acadèmic, l'autoestima i la motivació per a l'aprenentatge representa un repte pels docents en el marc del sistema inclusiu. En el context actual, amb l'inici del Pla per a la millora de la competència lectora de cara al curs vinent del Departament d'Educació és més important que mai assegurar que tot l'alumnat tingui les eines i el suport necessaris per a assolir el seu màxim potencial. Aquesta investigació neix del meu compromís amb l'educació inclusiva i amb el desig de millorar la vida de l'alumnat dislèctic dels nostres centres educatius.

A l'apartat 8.3 s'ha presentat el grau d'assoliment de les preguntes d'investigació. Seguidament, s'analitzarà el grau d'assoliment de l'objectiu general, dels objectius específics i la verificació de la hipòtesi.

L'objectiu general d'analitzar quin **acompanyament** rep l'alumnat de CS amb dislèxia per part de l'equip docent del centre per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comprensió lectora s'ha assolit de forma correcta tenint en compte les limitacions pròpies de l'estudi. Les conclusions que s'extreuen dels resultats obtinguts són que l'equip docent de l'escola Sant Pau de Figueres mostra un compromís amb l'atenció a l'alumnat dislèctic i en fa un bon acompanyament. Tanmateix, existeix un marge de millora en diversos aspectes, com la coordinació docent, l'ús de materials, el suport emocional i les adaptacions escolars.

En referència als quatre objectius específics:

OE1.1 Identificar els **recursos educatius** específics i les accions concretes per a l'alumnat dislèctic de CS. La informació recollida ha mostrat que les mesures de suport, adaptacions metodològiques i canals de comunicació amb les famílies són adequats. El centre està implementant accions concretes per ajudar l'alumnat dislèctic a millorar la seva CL. No obstant això, seria bo realitzar reunions individuals amb l'alumnat, implementant un sistema de trobades personalitzades amb l'alumnat per a avaluar el seu progrés en CL de manera regular i escoltar la seva veu. D'altra banda, la investigació posa de manifest la necessitat de sistematitzar i formalitzar els processos de seguiment del progrés de l'alumnat dislèctics.

OE1.2 Conèixer els mecanismes de **coordinació** entre l'equip docent per garantir un acompanyament eficaç. Els resultats suggereixen que hi ha un consens clar sobre l'organització del centre per atendre l'alumnat dislèctic, essent la CAEI i les reunions de cicle els espais de coordinació bàsics. L'escola disposa d'una estructura organitzativa interna ben estructurada per atendre les necessitats de l'alumnat dislèctic. Així i tot seria bo implementar un sistema per a compartir metodologies, estratègies i materials, accessible per a l'equip docent implicat.

OE1.3 Analitzar com l'acompanyament de l'equip docent contribueix a la superació de les dificultats en **comprensió lectora** que presenta l'alumnat dislèctic del CS. En aquest sentit de les dades es desprèn que la dedicació horària al treball de la CL és molt adequada. L'equip docent dedica un temps considerable al treball específic de la competència lectora amb l'alumnat dislèctic. Malgrat això, es detecten mancances en la concreció de l'ús de material específic, les adaptacions de material i la descripció detallada del treball per a la millora de la CL. En aquest sentit, utilitzar material de Lectura fàcil i mesures universals com l'ús generalitzat d'un tipus de lletra senzill com Verdana o Arial amb una mida 12, i sistematitzar el treball d'estratègies de lectura per a la millora de la CL, pot afavorir l'estratègia de centre en la millora del rendiment acadèmic de l'alumnat dislèctic.

OE1.4. Comprovar l'**impacte** de l'acompanyament de l'equip docent en la millora de les competències en comprensió lectora de l'alumnat dislèctic del cycle superior i en el rendiment acadèmic i social. Existeix una correlació positiva entre la millora de la CL i la millora dels resultats acadèmics, demostrant que l'acompanyament docent en la CL té un impacte positiu en el rendiment acadèmic general dels alumnes dislèctics. Malgrat que el progrés en el rendiment acadèmic no sigui lineal, les dades evidencien una millora important en el rendiment acadèmic durant el període analitzat.

Finalment, tenint en compte el marc conceptual on es constata que la influència de l'ambient pot afectar de manera positiva la seva incidència en l'alumnat, i que és necessari establir un treball d'intervenció específic i ajudar l'alumnat dislèctic a proporcionar l'ambient adequat (Andreu, 2020); considero que la hipòtesi plantejada: l'alumnat dislèctic que rep un suport coordinat i consensuat, i un acompanyament per part de l'equip docent, millora en els resultats de la comprensió lectora, s'ha confirmat.

## 8.1 Limitacions i millores en l'estudi

Aquesta investigació presenta diverses limitacions que cal tenir en compte. En primer lloc, la principal limitació és disposar d'una **mostra** reduïda com la que es presenta, ja que els resultats poden no ser del tot generalitzables a una població més àmplia, en aquest cas a tota la població d'alumnat dislèctic de cycle superior. En aquest sentit, la limitació en la mostra pot afectar la **validesa externa**, l'aplicabilitat, criteri que garanteix el rigor i la validesa del procés d'investigació (Lincoln i Guba a Valero, 2018). Una altra limitació en relació a la mostra és la seva **homogeneïtat**. El fet d'haver seleccionat participants d'un sol centre educatiu pot limitar la diversitat de la mostra i, per tant, la representativitat dels resultats obtinguts.

A més la recerca no va tenir en compte incloure un **grup de control**, el que fa difícil determinar si les millores observades en l'alumnat dislèctic són realment degudes a l'acompanyament que reben o a altres factors.

Per una banda, no s'ha pogut descartar que les característiques específiques d'aquest centre educatiu, com la metodologia sistematitzada de l'ensenyament de la lectoescriptura o l'alt grau d'implicació de l'equip directiu en l'atenció a l'alumnat NESE derivat de dislèxia, hagin influenciat els resultats obtinguts.



D'altra banda, la **metodologia** d'enquestes utilitzada condiciona l'obtenció d'informació sobre el tema d'estudi, limitant la validesa i fiabilitat de les dades, ja que els qüestionaris poden estar subjectes a biaixos (Rodríguez-Gómez, 2018). Així doncs, combinar la metodologia d'enquestes amb altres mètodes de recerca que permetin obtenir dades més riques com les entrevistes, pal·lia les limitacions dels qüestionaris. D'aquesta manera, amb una aproximació metodològica mixta s'aconsegueix neutralitzar o eliminar els biaixos dels qüestionaris, ja que s'han fet servir de manera aïllada (Rodríguez-Gómez, 2018). Així doncs, amb una triangulació de mètodes, malgrat no augmentar la mida de la mostra, es pot proporcionar una comprensió més profunda del tema.

Tot i les limitacions esmentades, considero que els resultats de la investigació poden ser rellevants per al centre educatiu on s'ha realitzat l'estudi. En primer lloc, pot ajudar a millorar la comprensió de les necessitats de l'alumnat dislèctic del CS i a orientar millor les intervencions educatives que se'ls ofereixen, alhora que pot promoure la reflexió i sensibilitzar sobre la dislèxia i les seves implicacions a l'equip docent.

## 8.2 Perspectives de futur

Els resultats obtinguts de la investigació, tenint en compte les limitacions citades anteriorment, poden generar hipòtesis per estudis futurs. Per una banda, amb mostres més grans i per l'altra triangulant metodologies. Ampliant la mostra a altres centres educatius, s'aconsegueix establir una comparativa del tipus de metodologies i aspectes organitzatius fet que pot promoure la reflexió i la discussió als centres educatius enquestats. Aquests estudis poden contribuir a avançar en el coneixement sobre l'acompanyament educatiu de l'alumnat dislèctic durant l'etapa de CS.

A més, realitzar un estudi longitudinal per avaluar l'efecte de l'acompanyament docent a llarg termini, permetria aprofundir en l'impacte que tenen les mesures de suport aplicades.

D'altra banda, fruit de les conclusions, la investigació suggereix aprofundir en el mateix centre sobre el grau de coneixement de l'equip docent respecte a materials adaptats a alumnat dislèctic o amb dificultats en lectoescriptura i aprofundir en l'ús d'aquests. Aquesta línia d'investigació es podria dur a terme a través d'una metodologia mixta, amb l'ús de qüestionaris i d'entrevistes individuals a l'equip docent. La investigació també podria implicar observar els docents utilitzant materials adaptats a l'aula. Els resultats podrien ajudar a crear un enfocament més sistemàtic per a l'ús de materials específics a l'escola.

Tanmateix, la conveniència d'iniciar un estudi sobre l'aplicació de noves metodologies d'intervenció recau en el fet de la poca aplicació d'aquestes en el centre.

Per acabar, considero que el fet de difondre els resultats de l'estudi, malgrat les seves limitacions, suposaria donar a conèixer les actuacions i fer una transferència de coneixements que pot donar lloc a crear espais de discussió i reflexió educativa en l'àmbit de l'educació inclusiva en altres centres.

En definitiva, els resultats d'aquesta investigació serveixen com a punt de partida per a futurs estudis en l'acompanyament educatiu de l'alumnat dislèctic i així contribuir a millorar la pràctica docent en l'àmbit de l'educació inclusiva.

## 9. Referències bibliogràfiques

Alda, J.A., Elias, M., Gatell, A., Grau, N., Serra, C., Vergés, A. (2022). *Trastorns del neurodesenvolupament i l'aprenentatge: abordatge des de pediatria d'educació primària*.

<https://www.sjdhospitalbarcelona.org/sites/default/files/content/file/2022/05/25/1/monografia-transtorns-neurodesenvolupament-aprenentatge-hospital-sant-joan-deu.pdf>

Andreu, L. (2020). *Les alteracions de la lectura: la dislèxia i les dificultats de comprensió*. Universitat Oberta de Catalunya [recurs d'aprenentatge textual]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

<https://openaccess.uoc.edu/bitstream/10609/149811/3/LesAlteracionsDeLaLecturaLaDislexiaLesDificultatsDeComprensió.pdf>

Andreu, L. (2020b). *Materials per a treballar les dificultats de la lectura*. Universitat Oberta de Catalunya [recurs d'aprenentatge textual]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

[Materials per a treballar les dificultats de la lecturaUOChttps://openaccess.uoc.edu/bitstream/10609/149811/3/MaterialsPerATreballarLesDificultatsDeLaLecturaUOC.pdf](https://openaccess.uoc.edu/bitstream/10609/149811/3/MaterialsPerATreballarLesDificultatsDeLaLecturaUOC.pdf)

Barba, M., Suárez, N., Jomarrón, L., Navas, C. (2019). Tendencias actuales de la investigación en dislexia y necesidad de formación docente. *Revista Cubana de Medicina Militar*, 48(2), 410–425.  
<http://www.revmedmilitar.sld.cu/index.php/mil/article/view/400/350>

Boix, C., Caro, M., Colomé, R., López, A., Sanguinetti, A., Sants, A. (2018). *Els trastorns de l'aprenentatge*.  
<https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0007/02f312ee-beec-400e-8ff1-3f591b3d0468/trastorns-aprenentatge-faros.pdf>

Boix, C., Colomé, R., Garau, M., Massagué, M., López Sala, A., Ristol, B., Serra, C., Saudes, E. (2022). *Dislèxia: Un enfocament teòric-pràctic*. Horsori Editorial.

Bolea, E. i Cárceles, E. (2019). *Eix 3: L'avaluació psicopedagògica: principis*. [Recurs d'aprenentatge]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).  
[https://materials.campus.uoc.edu/daisy/Materials/PID\\_00269088/pdf/PID\\_00269088.pdf](https://materials.campus.uoc.edu/daisy/Materials/PID_00269088/pdf/PID_00269088.pdf)

Bosch, R., Bricolé, L., Casas, M., Español-Martín, G., Pagerols, M., Prat, R., Ramos-Quiroga, J., Rivas, C., Sixto, L. (2022). Neurodevelopmental disorders among Spanish school-age children: Prevalence and

sociodemographic correlates. *Psychological Medicine*, 52(14), 3062-3072.

<https://doi.org/10.1017/S0033291720005115>

Col·legi de Logopedes de Catalunya (2010). *Protocol de detecció i actuació en la dislèxia. àmbit educatiu*. Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. [https://www.clc.cat/pdf/module\\_34/10/prodiscat\\_3er\\_4art\\_ILfFkblctg\\_6VoqdA8C7\\_ca.pdf](https://www.clc.cat/pdf/module_34/10/prodiscat_3er_4art_ILfFkblctg_6VoqdA8C7_ca.pdf)

Coll, C. (2017). De la personalización del aprendizaje a la personalización del aprendizaje. *Aula* 267. p29-33

Cuetos, F., Suárez-Coalla, P., Molina, M. I., i Llenderozas, M. C. (2015). Test para la detección temprana de las dificultades en el aprendizaje de la lectura y escritura. *Pediatría Atención Primaria*, 17(66), e99-e107.

Cuetos, F., Soriano-Ferrer, M., y Rello, L. (2019). *Dislèxia. Ni despiste ni pereza: Una mirada en profunditat al trastorno del aprendizaje*. La Esfera de los Libros.

Departament d'Ensenyament. Resolució ENS/1544/2013, de 10 de juliol. *L'atenció educativa a l'alumnat amb trastorns de l'aprenentatge*. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, nº6419 (2013).

Departament d'Ensenyament. (2013b). *La lectura en un centre educatiu*. Servei de Comunicació i Publicacions. [https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/lectura/la\\_lectura\\_en\\_un\\_centre\\_educatiu.pdf](https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/lectura/la_lectura_en_un_centre_educatiu.pdf)

Departament d'Ensenyament. (2015). *De l'escola inclusiva al sistema inclusiu. Una escola per a tothom, un projecte per a cadascú*. <https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/inclusio/escola-inclusiva/escola-inclusiva.pdf>

Departament d'Ensenyament. Decret 150/2017, de 17 d'octubre. *L'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu*. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya n.7477 (2017).

Departament d'Educació. Decret 175/2022, de 27 de setembre. *Ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica*. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm.8762 (2022).

Departament d'Educació. (2023). *Mesures i suports universals en el centre educatiu. Orientacions per als centres en la planificació de mesures i suports universals*.

<https://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/diversitat-i-inclusio/mesures-i-suports/universals/mesures-suports-universals-centre-educatiu-2023.pdf>

Departament d'Educació. (2023b). *Diversitat i inclusió*.

<https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/>

Departament d'Educació. (2024). *Orientacions per a l'elaboració del pla de suport individualitzat: Una eina per a la reflexió pedagògica i la presa de decisions dels equips docents*. Barcelona.

<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/inclusio/orientacions-pla-suport-individualitzat/orientacions-pla-suport-individualitzat.pdf>

Fàbregues, S., Meneses, J., Rodríguez-Gómez, D., Paré, M. H. (2016). *Técnicas de investigación social y educativa*. Universitat Oberta de Catalunya [recurs d'aprenentatge textual]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Gómez-Núñez, M. I., Cano-Muñoz, M. Á.; Torregrosa, M. S. (2020). *Manual para investigar en educación: guía para orientadores y docentes indagadores*. Narcea Ediciones.

Hernández-Sampieri, R., Mendoza, C.P. (2018). *Metodología de la investigación. Las rutas cuantitativa, cualitativa y mixta* (1 ed.). McGraw-Hill Interamericana Ediciones.

Meneses J. i Rodríguez, D. (2018). *El qüestionari i l'entrevista*. Universitat Oberta de Catalunya [recurs d'aprenentatge textual]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

López, A. i Palacio, A. (2020). *Nivells d'intervenció de les dificultats de la lectura*. Universitat Oberta de Catalunya [recurs d'aprenentatge textual]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

<https://openaccess.uoc.edu/bitstream/10609/149811/4/NivellsIntervencioDeLesDificultatsDeLaLectura.pdf>

Rodríguez-Gómez, D. (2018). *El projecte d'investigació*. En Meneses, J. (Ed.), *Intervenció Educativa basada en evidències científiques*. Universitat Oberta de Catalunya [recurs d'aprenentatge textual]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

Sanjuán, L. (2019). *L'anàlisi de dades en recerca qualitativa*. Universitat Oberta de Catalunya [recurs d'aprenentatge textual]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC).

- Shaywitz, S. E. i Shaywitz, B. A. (2003). Dyslexia (Specific reading disability). *Pediatrics in review*, (24), 147.
- Shaywitz, S. E., i Shaywitz, B. A. (2005). Dyslexia (specific Reading disability). *Biol Psychiatry*, (57), 1301-1309.
- Silva, C. (2020). *Método Diverlexia: Intervención psicopedagógica de la dislexia*. Málaga.Amazon. Autoedición.
- Saura, V. (2022). El sistema educatiu no detecta ni la meitat dels infants amb trastorns d'aprenentatge. *El diari de la sanitat*. <https://diarisanitat.cat/el-sistema-educatiu-no-detecta-ni-la-meitat-dels-infants-amb-trastorns-daprenentatge/>
- Valero, S. (2018). *L'informe d'investigació*. Universitat Oberta de Catalunya. [recurs d'aprenentatge textual]. Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC)

## 10. Annexes

### 10.1 Consentiment informat

#### DECLARACIÓ DE CONSENTIMENT INFORMAT

##### TREBALL FINAL DE PSICOPEDAGOGIA UNIVERSITARI EN EDUCACIÓ INCLUSIVA

Aquest document vol informar-vos sobre un treball (d'ara en endavant en direm "Estudi") al que us convidem a participar. Aquest Estudi el duu a terme un/a estudiant en el marc de l'assignatura TFM i ha sigut aprovat pel professorat responsable de l'assignatura. La nostra intenció és que rebeu la informació correcta i suficient per a què pugueu decidir si accepteu o no participar en aquest Estudi. Us demanem que llegiu aquest document amb atenció i que ens formuleu els dubtes que tingueu.

**Títol de l'estudi:** *Acompanyant a l'alumnat dislèctic de cycle superior de l'escola Sant Pau de Figueres*

**Objectiu de l'estudi:** En aquest Estudi el que volem és Analitzar quin acompanyament rep l'alumnat de cycle superior amb dislèxia per part de l'equip docent del centre per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comunicació lingüística. Per a fer-ho, volem analitzar quins recursos educatius específics i les accions concretes per a l'alumnat dislèctic de CS, Conèixer els mecanismes de coordinació entre l'equip docent per garantir un acompanyament eficaç, Analitzar com l'acompanyament de l'equip docent contribueix a la superació de les dificultats en comunicació lingüística que presenta l'alumnat dislèctic del CS.

**Responsable de l'estudi:** *Mariona Rigall Corominas*

Jo, el Sr./la Sra. \_\_\_\_\_ major d'edat, amb DNI número \_\_\_\_\_ i correu electrònic \_\_\_\_\_, actuant en el meu propi nom i representació, mitjançant el present document,

MANIFESTO QUE HE ESTAT INFORMAT/DA DE LES QÜESTIONS SEGÜENTS RELACIONADES AMB L'ESTUDI:

- La meva participació en aquest estudi és voluntària i, si en qualsevol moment desitjo canviar la meva decisió, puc retirar el meu consentiment en qualsevol moment.
- La participació en aquest estudi consisteix en respondre al qüestionari que recollirà dades sobre quin acompanyament s'ofereix a l'alumnat dislèctic de cycle superior. La persona Responsable del tractament de les meves dades personals és Mariona Rigall Corominas
- Les meves dades personals seran recollides i tractades amb finalitats exclusivament docents i d'investigació i sense ànim de lucre.

- Les meves dades seran anonimitzades, de manera que no es podrà conèixer la meva identitat a partir de les dades que es recullin.
- Es guardarà secret sobre la informació personal que facilito, i només es farà servir amb finalitat docent i d'investigació en el marc d'aquest Estudi, de manera que no se'm pugui identificar en els resultats de l'estudi.
- Seguint el principi de minimització, només es recolliran les dades mínimes que siguin necessàries per portar a terme l'Estudi, i una vegada hagi acabat la finalitat docent o de recerca que es derivi d'aquest estudi, es destruirà tota la informació de caràcter personal que hagi facilitat de forma definitiva.
- He estat informat/da mitjançant la directora de l'escola sobre l'Estudi, sobre la seva finalitat i sobre les dades que es recolliran, i he consentit a participar en aquest Estudi.
- El tractament de les dades de caràcter personal de tots els participants s'ajustarà al que es disposa al Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals. D'acord amb el que s'estableix en aquesta legislació, podeu exercir els drets d'accés, modificació, oposició i supressió de les vostres dades de caràcter personal dirigint-vos al Responsable del tractament, identificat a continuació i a través dels canals de contacte establerts.

#### AUTORITZACIÓ A PARTICIPAR A L'ESTUDI:

Autoritzo al Sr./Sra. Mariona Rigall Corominas, Responsable de l'estudi, amb DNI número \_\_\_\_\_ i correu electrònic personal mrigallco@uoc.edu, Estudiant de l'assignatura Treball Final de Psicopedagogia (TFM) del Grau/Màster en Psicopedagogia de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè tracti les meves dades de caràcter personal facilitades per a la realització de la recerca descrita en el marc de l'Estudi indicat. A la taula següent es resumeix de manera esquemàtica com es tractaran aquestes dades:

<b>Informació bàsica sobre protecció de dades personals</b>	
<b>Responsable del tractament</b>	Mariona Rigall Corominas
<b>Finalitats</b>	- Dur a terme les activitats de recerca detallades al marc de l'Estudi - Només si vostè ens ho autoritza, gestionar la autorització d'ús de la seva imatge i utilitzar el material fotogràfic i audiovisual que contingui la seva imatge i veu al marc de l'Estudi.
<b>Legitimació</b>	- Consentiment de l'interessat. - En cas que es recullin imatges, el seu consentiment per l'ús de la seva imatge/vídeo/so
<b>Destinataris</b>	Les seves dades seran utilitzades únicament per Mariona Rigall Corominas i no es comunicaran a tercers sense el seu consentiment, excepte en el supòsits previstos per la llei.



<b>Drets dels interessats</b>	Podreu exercitar el vostre dret d'accés, rectificació, suspensió, oposició, portabilitat i limitació enviant un correu electrònic a <a href="mailto:mrigallco@uoc.edu">mrigallco@uoc.edu</a> , adjuntant una fotocòpia del DNI o document acreditatiu de la seva identitat.
<b>Informació addicional</b>	Podreu revisar la informació addicional sobre el tractament de les dades personals a l'apartat següent.

A \_\_\_\_\_, a \_\_\_\_ de \_\_\_\_\_ 20\_\_

El Sr./La Sra. \_\_\_\_\_ (nom i firma)

## 10.2 Qüestionari a l'equip docent de l'escola Sant Pau de Figueres

### Anàlisi de l'acompanyament a l'alumnat dislèctic a l'escola Sant Pau

Benvolgut equip docent,

Soc la Mariona Rigall Corominas estudiant del Màster Universitari en Psicopedagogia. En el marc del TFM estic realitzant la recerca al vostre centre, amb l'objectiu de conèixer quin acompanyament rep l'alumnat de cicle superior amb dislèxia per part de l'equip docent per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comprensió lectora.

Us vull agrair la participació en aquesta recerca responent el qüestionari següent. Les dades que aporteu seran tractades amb confidencialitat i anonimat i només les investigadores tindrem accés la informació segons els requeriments ètics legals que estableix el Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i Garantia del Drets Digitals.

### Dades demogràfiques

1. Edat \*

2. Has participat en algun programa de formació del professorat en relació a l'atenció d'alumnat amb la dislèxia?

*Marqueu només un oval.*

Sí

No

3. Quants anys d'experiència laboral (com a docent) tens? \*

4. Tutoritzes algun grup? \* *Marqueu només un oval.*

Sí, 5è

Sí, 6è

No

5. A la teva tutoria, quants alumnes amb NESE derivades de transtorn d'aprenentatge de la lectoescriptura atens?

6. Formes part del la CAEI? \* *Marqueu només un oval.*

Si

No

### Mecanismes de coordinació docent

7. Com s'organitza el cicle/centre per concretar l'atenció a l'alumnat dislèctic? \* *Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

CAEI

Reunions de cicle Reunions intercicle

Altres:

8. Amb quina freqüència es reuneix l'equip docent per discutir el progrés dels alumnes i coordinar les estratègies d'ensenyament?*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

A la sessió d'avaluació trimestral

A la CAEI, mensualment

A la reunió de cicle, setmanalment

Altres:

9. S'utilitzen canals de comunicació compartits (drive o altres) entre els membres de l'equip docent per compartir informació sobre metodologies, estratègies, materials... per l'alumnat dislèctic?*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

Sí

No

Ho desconec

10. El centre disposa d'algun mecanisme o sistema per compartir informació sobre els alumnes entre els membres de l'equip docent, com ara el seu progrés acadèmic, necessitats individuals i comportaments?*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

Sí

No

Ho desconec

### **Aspectes organitzatius**

11. Quines mesures de suport individualitzat s'ofereix a l'alumnat dislèctic per a la millora en CL?*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

Tutoria individual o en petits grups

Agrupaments flexibles

Atenció educativa especialitzada (MESI, MALL...)

Suport tecnològic

Adaptació de tasques

Altres:

12. Quines adaptacions curriculars i metodològiques implementa el centre per a atendre les dificultats en CL de l'alumnat dislèctic?*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

Reduir la quantitat de text de lectura o donar més temps

Incorporar imatges, vídeos o audios per a complementar la informació escrita

Prioritzar la comprensió oral

Treballar el lèxic de manera específica

Fer un treball d'entrenament lector

Altres:

13. En el cas que es realitzi l'atenció específica per part de la MESI o MALL, com s'organitza l'intervenció en relació a la freqüència, durada i continguts

14. Com s'avalua l'efecte de l'acompanyament docent en la superació de les dificultats en comunicació lingüística dels seus alumnes dislèctics?

*Selecioneu totes les opcions que corresponguin.*

Proves estandaritzades

Proves internes

Observació sistemàtica

Anàlisi d'activitats realitzades al centre

Altres:

15. L'equip docent del centre (tutora, MESI, MALL,...) realitza entrevistes individuals, formals informals, amb l'alumnat dislèctic per avaluar la millora en competències lingüístiques? *Marqueu només un oval.*

Mai

Un cop al trimestre

Amb freqüència, una o dues vegades al mes

Setmanalment

16. Quins mecanismes utilitza l'escola per a coordinar-se amb la família? \*

*Selecioneu totes les opcions que corresponguin.*

Reunions individuals amb famílies

Entrevistes estructurades

Correu electrònic

Altres:

17. Es donen pautes o recomanacions a les famílies amb alumnat dislèctic? De quin tipus (emocional, acadèmic, personal,...)

18. Altres comentaris que vulguis fer sobre l'atenció a l'alumnat dislèctic (des d'una perspectiva organitzativa):

19. Altres comentaris que vulguis fer sobre l'atenció a l'alumnat dislèctic (des d'una perspectiva emocional):

### **Treball específic de comprensió lectora (CL)**

20. Quines mesures universals s'utilitzen a l'aula per afavorir la millora de la comprensió lectora?

21. Quina dedicació horària setmanal s'estableix per treballar la comprensió lectora amb l'alumnat dislèctic? *Marqueu només un oval.*

Menys d'una hora setmanal

Entre una i dues hores setmanals

Entre dues i tres hores setmanals

Més de tres hores setmanals

22. Quin tipus d'agrupament es realitza per realitzar el treball de comprensió lectora amb l'alumnat dislèctic? *Selecioneu totes les opcions que corresponguin.*

Gran grup  
Grups reduïts homogenis  
Grups reduïts heterogenis  
Suport individual  
Altres:

23.L'alumnat dislèctic disposa d'alguns tipus de material específic per treballar la comprensió lectora?*Marqueu només un oval.*

Sí

No

Ho desconec

24. En cas d'haver respost afirmativament la pregunta anterior, podries especificar quin tipus de material?

25.S'utilitzen adaptacions amb el material per a l'alumnat dislèctic a l'aula per al treball de comprensió lectora?

*Marqueu només un oval.*

Normalment no es fan adaptacions

Es fan adaptacions del material en format paper (lletra Arial o similar, mida 12...

Es fan altres tipus d'adaptacions

26.Quines estratègies de lectura s'utilitzen a l'aula per treballar la CL? \*  
*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

Lectura en veu alta

Lectura compartida

Lectura guiada

Altres:

27.S'utilitzen estratègies específiques per a atendre les dificultats de comprensió lectora de seus alumnes dislèctics(descodificació, la fluïdesa, velocitat, lèxic...)?

28. Podries especificar quin tipus de treball es realitza per tal que l'alumnat dislèctic de CS millori en CL?

**Moltes gràcies per la vostra col·laboració**

### **10.3 Qüestionari destinat a l'equip directiu de l'escola Sant Pau de Figueres.**

Acompanyant a l'alumnat dislèctic a l'escola Sant Pau

Benvolgut equip directiu,

Soc la Mariona Rigall Corominas estudiant del Màster Universitari en Psicopedagogia. En el marc del TFM estic realitzant la recerca al vostre centre, amb l'objectiu de conèixer quin acompanyament rep l'alumnat de cicle superior amb dislèxia per part de l'equip docent per afavorir la millora en l'assoliment de les competències en comprensió lectora.

Us vull agrair la participació en aquesta recerca responent el qüestionari següent. Les dades que aporteu seran tractades amb confidencialitat i anonimat i només les investigadores tindrem accés a la informació segons els

requeriments ètics legals que estableix el Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i Garantia del Drets Digitals.

### **Dades demogràfiques**

1. Edat \*

2. Has participat en algun programa de formació del professorat en relació a l'atenció d'alumnat amb la dislèxia?

*Marqueu només un oval.*

Sí

No

3. Quants anys d'experiència laboral (com a docent) tens? \*

4. Formes part de la CAEI? \* *Marqueu només un oval.*

Sí

No

### **Mecanismes de coordinació docent**

5. Com s'organitza el centre per concretar l'atenció a l'alumnat dislèctic? \*

*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

CAEI

Reunions de cicle

Reunions intercicle

Altres:

6. Amb quina freqüència es reuneix l'equip docent per discutir el progrés dels alumnes i coordinar les estratègies d'ensenyament?

*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

A la sessió d'avaluació trimestral

A la CAEI, mensualment

A la reunió de cicle, setmanalment

Altres:

7. S'utilitzen canals de comunicació compartits (drive o altres) entre els membres de l'equip docent per compartir informació sobre metodologies, estratègies, materials... per l'alumnat dislèctic? *Marqueu només un oval.*

Sí

No

Ho desconec

8. El centre disposa d'algun mecanisme o sistema per compartir informació sobre els alumne entre els membres de l'equip docent, com ara el seu progrés acadèmic, necessitats individuals i comportaments? *Marqueu només un oval.*

Sí

No

Ho desconec

### **Aspectes organitzatius**

9. Quines mesures de suport individualitzat s'ofereix a l'alumnat dislèctic de CS per a la millor en CL? *Selecioneu totes les opcions que corresponguin.*

Tutoria individual o en petits grups  
Agrupaments flexibles  
Atenció educativa especialitzada (MESI, MALL...)  
Suport tecnològic  
Adaptació de tasques

Altres:

10. Quines adaptacions curriculars i metodològiques implementa el centre per a atendre les dificultats en CL de l'alumnat dislèctic de CS? *Selecioneu totes les opcions que corresponguin.*

Reduir la quantitat de text de lectura o donar més temps  
Incorporar imatges, vídeos o audios per a complementar la informació escrita  
Prioritzar la comprensió oral  
Treballar el lèxic de manera específica  
Fer un treball d'entrenament lector

Altres:

11. En el cas que es realitzi l'atenció específica per part de la MESI o MALL, com s'organitza intervenció en relació a la freqüència, durada i continguts?

12. Com s'avalua l'efecte de l'acompanyament docent en la superació de les dificultats en comunicació lingüística dels seus alumnes dislèctics de CS?

*Selecioneu totes les opcions que corresponguin.*

Proves estandaritzades  
Proves internes  
Observació sistemàtica  
Anàlisi d'activitats realitzades al centre

Altres:

13. L'equip docent del centre (tutora, MESI, MALL,...) realitza entrevistes individuals, formals informals, amb l'alumnat dislèctic de CS per avaluar la millora en competències lingüístiques? *Marqueu només un oval.*

Mai

Un cop al trimestre

Amb freqüència, una o dues vegades al mes

Setmanalment

14. Quins mecanismes utilitza l'escola per a coordinar-se amb la família de l'alumnat dislèctic CS? *Selecioneu totes les opcions que corresponguin.*

Reunions individuals amb famílies

Entrevistes estructurades

Correu electrònic

Altres:

15. Es donen pautes o recomanacions a les famílies amb alumnat dislèctic? De quin tipus (emocional, acadèmic, personal,...)

16. Altres comentaris que vulguis fer sobre l'atenció a l'alumnat dislèctic de CS (des d'una perspectiva organitzativa):

17. Altres comentaris que vulguis fer sobre l'atenció a l'alumnat dislèctic de CS (des d'una perspectiva emocional):

### **Impacte de l'acompanyament de l'equip docent a l'alumnat dislèctic de CS**

18. A quin document de centre concreteu l'impacte de l'acompanyament de l'equip docent per la millora de la competència lectora?

*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

PEC

PGA

Projecte de direcció

Altres:

19. Quins mecanismes a nivell de centre teniu establerts per comprovar l'impacte de l'acompanyament de l'equip docent en la millora de les competències en comprensió lectora dels alumnes dislèctics del cicle superior?

*Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

Proves d'avaluació interna de CL

Proves estandaritzades de CL

Altres:

20. Amb quina freqüència s'avalua la comprensió lectora de l'alumnat dislèctic per a monitoritzar el seu progrés? *Marqueu només un oval.*

Administrant proves a principi i Final de curs

Administrant proves un cop al trimestre

Administrant proves de manera sistematitzada

Altres:

21. S'ha observat alguna millora en la comprensió lectora per part de l'alumnat dislèctic? *\* Marqueu només un oval.*

Si

No

22. Quins han estat els resultats d'aquestes proves? Podeu especificar els %? *\**

23. Podrieu fer una comparativa dels resultats de l'alumnat dislèctic en CL a partir dels resultats de les proves que s'administren al vostre centre?

**Moltes gràcies per la vostra col·laboració**